

**Ujabb üzenetek
munkaszolgálatosok hozzátartozóinak!**

UJ ÉLETT

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 23. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1046. JULIUS 11.

Megalakult a Magyar Zsidók Országos Egyesülete

A magyar zsidóság létérdekei szempontjából nagyfontosságú esemény történt hétfőn a Pesti Izr. Hitközség székházának dísztermében, amelyet zsufolásig megtöltött a mindkét nembeli közönség. Nemesak a hivatalos zsidóság és kiküldöttei voltak jelen, hanem a legszélesebb zsidó rétegek tagjai, férfiak, nők egyaránt s ami még ennél sokkal jelentősebb: neológok és orthodoxok, asszimilánsok és cionisták, fővárosiak és vidékiek együttesen.

Iz az új alakulás döntő változást hozott a magyar zsidóság történetébe, mert eddig még sohasem sikerült ilyen természetű egységet létrehozni. Már pedig ez az egység hivatalos arra, hogy kifejezze a magyar zsidóság akaratát, óhaját, kívánságát, sőt követelését is minden a zsidóságot érintő kérdésben s hogy ezeknek a kérdéseknek az illetékes tényezőkkel való megvitatásánál és tárgyalásánál, a zsidóság hivatalos és illetékes vezetői mögött egységesen állva teljes nyomtatékot és súlyt adjanak a kérdések, kívánságok és követelések igazságos elbírálásánál.

Éppen van a hétfői alakulásnak nagy és eléggé fel nem értékelhető jelentősége: egy széthúzó, pártokra, csoportokra és töredékekre, fővárosira és vidékire tagolt zsidóság helyeit minden esetben ott áll majd az egység és igazi, bátran és őszintén megnyilvánuló zsidó akarat, kérve, de ha kell követelve, a maga elvitathatatlan igényeinek minden tényező részéről való elismerését és teljesítését.

A magyar zsidóság tanult a közelmúlt tapasztalataiból. Megosztva, egymástól ellátalodva, frakciókba oszolva kész prédája volt az erőszaknak.

Ez többé soha, de soha sem ismétlődhetik meg, mert az új egyesület komolyan és cilludatosan fogja teljesíteni hivatalát és fogja rendületlenül végrehajtani vállalt programját. Az alakuló közgyűlésen a szónokok egymásután hangoztatták, hogy az új egyesület nemesak a zsidóság érdekeit szolgálja majd, ha felemeli tiltó sza-

vál esetleges káros és jogot sértő intézkedések ellen és hárereje tudatában harcot hirdet az antiszemitizmus minduntalan felbukkanó jelenségei ellen, hanem egyben támogatja ezzel a demokratikus Magyarország megerősítésének. Maga az új egyesület a demokrácia egyik vára lesz, mert összetételében nem egyes kiválasztottak, vagy külön érdekeket képviselők szempontjait fogja képviselni, hanem a tömegeket, a megmaradt magyar zsidóságét. Hivatásának teljesítésében sohasem fogja vezetni egyoldalú, önző szempont, hanem vezetői és irányítói fogja a magyar zsidóságot, hogy mint az országnak egyenjogú polgárai, teljes erejükkel vegyenek részt az ország felépítésében és a demokrácia teljes és végleges diadalra jutlásában.

A magyar zsidóság széles rétegeinek óriási érdeklődése mellett tartotta július 8-án, hétfőn délután a Magyar Zsidók Országos Egyesülete - alakuló közgyűlését a Pesti Izraelita Hitközség székházának dísztermében.

Elnöki megnyitó

Dr. Földes István, az előkészítőbizottság elnöke a megjelentek üdvözlésével nyitotta meg a közgyűlést, majd rátért azoknak az okoknak ismerelésére, melyek szükségessé tették az egyesület megalakítását. A magyar zsidóság körében, úgy Budapesten, mint a vidéken felvetődött az az óhaj - mondotta -, hogy a hivatalos szervek mellett egy, az egész magyar zsidóságot átfogó szervezet létesítsenek, amely teljes határozottsággal tudja képviselni a zsidó érdekeket. Bővebben volt egy egye-

sület, a Magyar Zsidók Egyesülete, amely azonban az akkori viszonyokból kifolyóan inkább csak a fővárosi zsidóság egy részét foglalta magában. Mindenekelőtt tisztázni kell azt, hogy mi lesz az egyesület hivatalosa? Az új egyesületben helyet foglalnak a hitközségek, az Országos Irodák és a Cionista Szövetség. A zsidóság vezetői érezték, hogy a hatóságok előtti aktuális tárgyalásokban a hivatalos szervek nagyobb súlytal tudnak eljárni, ha hivatkozhatnak a mögöttük álló zsidóság egyetemére, amelyben együtt vannak a neológok, orthodoxok és cionisták. Megfelelő előkészületek és megfontolás után gyűltek össze. Időközben alakult egy szövetség, melyről azonban a beérkezett jelentések alapján azt látták, hogy abban sem a budapesti, sem a vidéki zsidóság nem akar tömegesen

Ára 50 ezer adópengő

észt venni, tehát nem képviselheti az egyetemes zsidóságot. Mintán az eddigi egyesületek nem tudták megvalósítani célkitűzéseiket, ez adta meg az új egyesület megalakításának szükségességét. A sokezer csatlakozásból azt látták, hogy az alakulás terve olyan visszhangot váltott ki, amire nem is számítottak. Ennek az egyesülésnek tagjai áldozatos szolgáltszolgálnak a közösségi szellemnek, amelyre ma nagyobb szükség van, mint valaha. A neoantiszemitizmus újra megkezdte aknamunkáját, ami többek között a B-lista terén is éreztetni szeretné befolyását. A vita megnyitása előtt kéri a felszólalókat, hogy minden személyi éltől tartózkodjanak.

A hozzászólások sorát Sáfárány Jakab nyitotta meg, aki kijelentette, hogy az egyesület megalakulását a zsidóság minden rétegében nagy örömmel fogadják.

Az egyesület célkitűzései

Domonkos Miksa, a pesti izr. hitközség ügyvezetője olvasta fel ezután a Zsidók Tiszántúli Szervezetének Debrecenből küldött üdvözlő táviratát, majd dr. Fekete József felszólalására válaszolva kijelentette, hogy nyolc hónappal ezelőtt egy zsidó szövetség megalakulása érdekében szólalt fel, de már akkor is kifogásolta a megtévesztésre alkalmas címszöveg használatát. Sajnos, aggályai be is igazolódtak. Nyolc hónap alatt megpróbálták a szövetséggel kompromisszumokat kötni, de még a vezetők által aláírt megállapodásokat sem tartották be és saját vezetőiket bezavarták. Lépten-nyomon kellett azt is tapasztalni, hogy még a hatóságok is félreértették a helyzetet, a zsidóság hivatalos vezetői sokszor kénytelenek voltak a megtévesztésre rámutatni.

Rónai Zoltán kérte, hogy azoknak is adjanak helyet az egyesület vezetőségében, akik 1944-ben is megmutatták, hogy van öklük.

Dr. Seiffert Géza, az egyesület alapszabályainak kidolgozója, szólalt fel ezután. 1945-ben felszabadultunk, — mondotta, — most, 1946-ban, arról van szó, hogy mi legyen a zsidóság jövőendő célja. Ez az egyesület azért alakult, hogy kialakítsa a zsidó egységet. Ez az egyesület elsősorban a zsidó dolgozók egyesülete akar lenni. Az egyesületnek az alapszabályokban lefektetett céljait ismertette ezután, melyek szerint az egyesület célja: A magyar zsidóság szellemi, társadalmi és felekezeti érdekeinek előmozdítása, a fasiszta rendelkezések alkotta zsidó jogszérmek orvoslása, a magyar zsidóság társadalmi képviselői és anyagi állásfoglalásának kialakítása a demokratikus Magyarországon szolgálatában. A deportáltak hazahozatala. Közvetlen a demokratikus jogérvény-

lőségért és a letűnt fasiszta rendszer méltányosként jelentkező antiszemitizmus ellen. A világi zsidó szerveivel való kapcsolat fenntartása és végül szociális segítségnyújtás szegénysorsúaknak, rokkantaknak, özvegyeknek és árvaiknak erkölcsi és anyagi támogatása, munka útján keresethez juttatása. Sikertelt a cionisták teljes részvételét biztosítani az egyesületben — mondotta beszéde további során dr. Seiffert Géza, — ami már magában véve is záloga annak a törekvésnek, hogy az egyesület a zsidóság egyetemét képviselje.

Csatlakozik a vidék és a főváros

Antl Ödön nemzetgyűlési képviselő a vidéki zsidóságnak azt az akaratát fejezte ki, hogy részt kíván venni minden zsidó megmozdulásban. A vidékiek nem vándorolnak maguknak külön jogokat, csak egyenlő elbánást kérnek. A másik egyesület megalakulása óta többször tapasztalta, hogy a hatóságok nincsenek tisztában, hogy tulajdonképpen melyik szerv képviseli hivatalosan a zsidóságot. Hiszi, hogy a zsidóság jogait az új egyesület hatékonyabban fogja megvédelmezni.

Gimes István szerint a zsidók ellentétei a drágaköveknek, melyek csak egységükben értékesek, míg a zsidóságnak egyes elemei csillognak, pedig csak az egység hozhatja meg a győzelmet. Ezért üdvözli örömmel az egyesület megalakulását.

Balla Antal egy megjegyzésre reflektálva kijelentette, hogy a Szaktanács a B. lista tekintetében a reakció mesterkedései ellen foglal állást.

Dr. Geger Albert a Cionista Szövetség nevében jelentette ki, hogy örömmel fogadják az egyesület megalakulását és a maguk nagy tömegével mindenben támogatják.

Révész András kérte, hogy az egyesület tűzze ki céljává a zsidóság visszavezetését a valláshoz.

Spatz Nándor az óbudai zsidóság nevében üdvözölte az egyesületet.

Stern Márton Szeged és a szegedi községkerület csatlakozását jelentette be. A vidéki zsidóság Auschwitz után megértette, hogy csak az egység biztosítja jövőjét.

Schächter Ernő a munkaszolgálatból visszatértek nem hivatalos szónokaként szólalt fel és fejezte ki az egyesület mellett való kiállását.

Az egység jegyében

Stöckler Lajos, a pesti izr. hitközség elnöke szólalt fel ezután. A felszólalások és a megjelentek nagy tömegei bizonyítják, hogy az egyesületnek meg kellett alakulnia. Lehet, hogy késedelmeskedtünk, — mondotta, — lehet az is, hogy előnyadtunk azoknak, akik helyzeti előnyökre törekcsenek, de tud-

tuk azt, hogy mindent megold a tömegek akarata. Nem akarunk harcolni, mert tudjuk azt is, hogy mindent az erőviszonyok maguk döntenek el. Legnagyobb érdekünknek tartom a Cionista Szövetség csatlakozását az egyesülethez. Ebben az új egyesületben helget foglalnak neológok, orthodoxok, cionisták, a zsidóság minden frakciója. Ha elvégezzük mindazon feladatokat, melyeket célul tűztünk ki, akkor elmondhatjuk, hogy rengeteget végeztünk, de elmondhatjuk azt is, hogy nagy utat tettünk az egyesület mai megalakulásáig. Maga is azon az állásponton van, hogy ne legyen különbség zsidó és zsidó között. A magyar zsidóság a felszabadulás után a széttűllöttség állapotában volt. Ezt kellett sok munkával megszüntetni. Minden kétséget kizáróan megállapíthatja, hogy ez az egyesület az egyetemes zsidóság érdekeit fogja képviselni. Beszéde végén Stöckler Lajos elnök a már felsorolt célokon kívül az egyesület a zsidó anyákat és asszonyokat akarja az intenzív zsidómunkában bevonni. A hivatalos szervek legteljesebb támogatásáról biztosította az egyesületet.

Fisér Benjámin főnői magasszárnyalásu beszédben kérte Isten áldását az egyesületre.

Dr. Szemere Samu örömet fejezte ki, hogy azok Állanak az egyesület élén, akik mint a zsidóság hivatalos vezetői a legnagyobb önfeláldozással végteék eddig is közérdekű munkájukat.

Simor Dezső az Országos MuszS szervezet nevében üdvözli, helyesli és támogatja az új egyesületet.

Dr. Földes István elnök előterjesztésére a jelen voltak egyhangulag fogadták el az alapszabályokat. Bejelentette az elnök, hogy az egyesület végső vezetőségének megválasztására egy későbbi időpontban tisztújító közgyűlést hívnak egybe, az addig megválasztandó elnökségi és választmányi tagok névsorát dr. Pásztor József olvasta fel. A közgyűlés a felsoroltakat egyhangulag megválasztotta.

Ligeti Mór indítványára a közgyűlés Stöckler Lajost, a pesti izr. hitközség elnökét és Steiner Marcellt, a pesti Chevra Kadisa elnökét egyhangulag díszelnökkévé választotta.

Dr. Földes István elnök előterjesztésére a közgyűlés felhatalmazást adott az elnökségnek az egyesület javadalmazott ügyvezetőségének kinevezésére, valamint az egyes albizottságoknak egy későbbi időpontban történő megalakítására. Dr. Földes elnök ezután megköszönte a felszólalásokat és a tagok megjelenését és ezzel az aktuális az alakuló közgyűlés véget ért.

Székely Emil ékszerész 26 Rákóczi-út

brilláns, arany, ezüst, órák legdrágábban vevő.

Dr. Joe Schwarcz Miskolcon

Dr. Joe Schwarcz a Joint európai elnöke vidéki körútja során, dr. Görög Frigyes az Országos Magyar Zsidó Segítő Bizottság elnöke, Stöckler Lajos a Pesti Izr. Hitközség és a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának elnöke, Kahana Frankl Samu az Orthodox Központi Iroda elnöke, Salamon Mihály a Magyar Cionista Szövetség elnöke és Salczér Izidor, az OZsSB vidéki osztálya vezetőjének kíséretében június 30-án látogatást tett Miskolcon. Zúszmann Alfréd a miskolci hitközség elnöke fogadta a vendégeket. A rögtönzött értekezleten Salczér Izidor emelte ki a látogatás jelentőségét, mellyel azt akarták elérni, hogy dr. Joe Schwarcz személyesen győződjék meg a vidéki zsidóság nehéz helyzetéről. Felkérésére Schwarcz Ferenc, a mezőcsáti OZsSB kirendeltségének elnöke a magyarországi maradék zsidóság fájdalmas veszteségeit és küzdelmekkel teli életét vázolta, felkérte dr. Joe Schwarczot, hogy tolmácsolja a hazai zsidóság köszönetét amerikai hittestvéreink; áldozatos segítő-készségükért, majd a vidéki zsidóság kérelmeit terjesztette elő.

Szemtől-szembe a zsidó kérdéssel

Somogy vármegye nemzeti bizottsága július 11-én, este 6 órakor a kaposvári vármegyeház nagytermében megyci ankétot és vitacstet rendez „Szemtől-szembe a zsidókérdéssel” címmel.

AUTÓVEZETŐISKOLA

FARKAS
Rákóczi-út 6

Telefon: 226-893.

Támuz 17

Minden zsidó gyülekezet, minden zsidó ember bőjtöl emlékezik meg Támuz 17-ének gyászos napjáról — ez év július 16-án... Bőjtölünk és imádkozunk a szomorúság napján, mert Jeruzsálem pusztulásának szomorú évfordulója ez a nap. Ettől kezdve három héten át gyászolunk nagy zsidó szomorúsággal és fájdalmasan sirunk a pusztulás felett.

Öt fájó esemény fűződik ennek a napnak történelméhez. Ezen a napon zuzta össze Mózes mesterünk a két kőtáblát ott Szináj tövében, amikor megpillantotta a népet, amely az aranyborjú imádatába süllyedt, mialatt ő az egy igaz Istentől átvette az örök erkölcsiség fogalmát — a Tant... Ezen a napon égett először magyatlazón a szent Tóra, Izrael hitének és létének nemzeti levele: a pergament lángja ellobbant, a tekeres elégett, de a belük tovább szálltak az örökkévalóságban... Ekkor törték át ellenéges erők a Szent Város falait: a hősi küzdelem és elszánt védelem utolsó napjai kezdődtek meg Jeruzsálemben, amidőn a meghasadt bástyákon át benyomultak a hit fellegvárába a pogányság csapatai... E nappal szümt meg a feldult Jeruzsálemben a mindennapi áldozat: kialudt az oltár szent tüze, lelohadt az ég felé szálló füst és szétszóródott a négy égtáj felé az áldozásnak hamvába roskadt parazsa... S ezen a napon a Szent Templomban hálványképet állítottak fel a szentély helyére: lehanyatlott Izrael dicsősége, szegyenbe süllyedt a zsidó vallási eszmék orma és a végzet halálma nehezedett a zsidóság történelmének utjára...

Elég oka van mindezekon kívül a zsidó embernek, a zsidó gyülekezetnek arra, hogy e napon bőjtöl tartson. A zsidó lélek most teljesebben önmagára talál a gyász és fájdalom emlékezetében, mint azelőtt bármikor. Bőjtölünk és imádkozunk a szomorúság napján, kinyitjuk az Örök Szövetség Ládáját és kivesszük belőle Tórákat. Felolvassuk a hagyományos bőjt-napi Igét: „És esdekelt Mózes az Örökkévaló, az ő Istene színe előtt és szólt: Miért lobbanna fel haragod néped ellen, amelyet felhoztál Egyiptom országából nagy

erővel és hatalmas karral?... Térj vissza fellobbanó haragodból és vedd meggondolásra a népednek szánt balvégzetet!..

És a bőjt nap elmúltával a zsidó lelkekből apró fények integetnek egymás felé, erősödik a bizalom a szívekben, hogy virraszt a zsidó történelmi öröklék: az összezuzott kőtáblák helyett ujakat ad a jó Isten kegyelme, az elégett Tórák tanításai tovább hatnak, a feldult Város falai ujjaépülnek, újból ég felé emelkedik a hit oltári áldozatának tüze s a meggyalázott Szent Templom ismét régi dicsőségében ragyog...

Könyörögve fordulunk mennyei Atyánkhoz, esdekelve kérjük őt az ősi fohással,

amellyel mindig bőjt idején imádkozunk:

„Hallgass meg bennünket, Örökkévaló, hallgass meg minket bőjtünk napján, mivel nagy nyomorúságban vagyunk! Ne fordulj büneink felé és ne rejtőd el arcodat tőlünk, ne zárkózz el imádságunk elől, légy közel esengésünkhöz, szereteted vigasztaljon meg minket, mielőtt szavú lesz a vágy, már add meg kérésünket szent Igéd szerint: És leend mielőtt kiáltanának, én már teljesítem óhajításukat, még ajkaik rebegnek és én már meghallgatom imáikat!“

KATONA JÓZSEF

Emberi jogok és alapvető szabadságjogok az Egyesült Nemzetek alkotmányában

dr. Jakob Robinson könyve

Az emberi jogoknak és alapvető szabadságjogoknak védelme a Zsidó Világkongresszus-t megalakulása óta állandóan foglalkoztatta. Rendkívül jelentős volt a probléma a háború alatt, különösképpen azóta, amióta az új világrend felállítására irányuló nemzetközi előkészítő munka megkezdődött. A zsidóság jogainak és szabadságának az emberi jogok és szabadságok általános védelme keretén belül való biztosítása és a zsidók hagyományos hite minden ember egyenlő jogában és szabadságában, arra készítette a Zsidó Világkongresszus vezetőségét és szerveit, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel befolyásolni igyekeztek az Egyesült Nemzetek Alkotmányának, valamint a különböző békeszerződéseknél javaslatait.

Különösen élénk tevékenységet fejtett ki a Zsidó Világkongresszus a sanfranciscói konferencia előtt és alatt és részben ezek eredményeképpen nagyfontosságú pontok kerültek be az Emberi Jogok és Szabadságjogok Alkotmányába és külön felállították az Emberi Jogok Bizottságát, amely első ülését április 29-én New Yorkban tartotta.

A Zsidó Világkongresszus ez irányú tevékenységét nagyban aláírták a Zsidó Világkongresszus keretében működő „Institute of Jewish Affairs“

(Zsidó Üggek Intézete) tudományos kutató munkája.

Az Intézet most újabb értékes munkával járult hozzá ennek a súlyos problémának tisztázásához, amennyiben kiadta az Intézet vezetőjének, dr. Jakob Robinsonnak „Emberi jogok és alapvető szabadságjogok az Egyesült Nemzetek Alkotmányában“ című könyvét.

Jellemző arra a szigorú tárgyilagosságra, amellyel a Zsidó Világkongresszus és az Intézet ezt a kérdést tárgyalja, hogy ez a könyv a problémát nem spekulatív zsidó szempontból, hanem általános tudományos szempontból tárgyalja.

Ez a könyv világítja meg először az Egyesült Nemzetek Alkotmányának jelentőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok nemzetközi biztosítása és azoknak az egyes államok hatásköréből való kivételei és egy nemzetközi hatalom ellenőrzése alá való helyezése szempontjából.

Dr. Robinson könyve a következő fejezetekben ismerteti a kérdést:

Az 1. fejezet ismerteti a közvélemény befolyását az alkotmány megfogalmazására; a 2. fejezet a végleges szabályozás különböző tervezeteit tárgyalja, (a Dumbarton Oaks konferencián előterjesztett javaslatok, a különböző delegációk és magánszervezetek észrevételei, a konferencián lefolyt vita); a 3. fejezet címe: „Az alkotmány megfelelő határozmányai“; a 4. fejezet általános képet nyújt az Egyesült Nemzetek Szervezetéről, különböző szerveiről,

azoknak tevékenységéről és hatásköréről; az 5. fejezet az emberi jogokat biztosító határozmányok jogi analizisát tartalmazza; a 6. fejezet az emberi jogoknak és alapvető szabadságjogoknak a nemszuverén területeken való biztosítását tárgyalja.

A konklúziókban dr. Robinson széleskörű tanulmányának eredményeit a következőkben összegezi:

1. Az Alkotmány értelmében az Egyesült Nemzetek szerveinek közvetlen hatásköre az emberi jogok tekintetében korlátozva van. Hatáskörükbe csupán az tartozik, hogy egyrészt általánosan alkalmazható szabályokat javasoljanak a tagállamok számára (akár kötelezőleg, nemzetközi alkotmány-törvények vagy szerződések formájában, akár az egyes tagállamok beleegyezését igénylő javaslatok formájában), másrészt pedig bizonyos körülmények között befolyásolják az egyes tagállamok magatartását ebben a vonatkozásban. A közvetlen felelősség az emberi jogok megőrzéséért a tagállamokra van hárítva. Eppen ezért a fejlődés az emberi jogok kérdésében mindig függeni fog az egyes országok politikai, gazdasági, társadalmi és emberi hatásától. Az elméletek azonban — miután vámanentesek — megtalálják utjukat az országhatárokon át; éppen ezért az emberi jogok állapotának fejlődése, vagy visszafejlődése függ a külföldi jótekonny vagy káros befolyástól. Az Egyesült Nemzetek munkájának főértéke a fentemlített korlátozott közvetlen tevékenységtől eltekintve abban áll, hogy a történelemben most először áll majd az emberi jogok fejlődése egy olyan hatalmas befolyás alatt, amely erősebb, mint az egyes országok bizonytalan közvéleménye, nevezetesen egy hatalmas nemzetközi szervezeti befolyása alatt, amelynek nézetét és elhatározásait a világ egyetlen állama sem hagyhatja figyelmen kívül.

Az egyes országok jogalkotásának azelőtt bevételetlen eredményét most először töri át az alkotmány 2. szakaszának 7. pontja, amely felhatalmazza az Egyesült Nemzeteket és annak egyes tagállamait, hogy felhívják az Egyesült Nemzetek szerveinek figyelmét az emberi jogok minden olyan megsértésére, amely fenyegeti a békét és éppen ezért kényszerítő beavatkozást igényel. Az emberi jogok megsértésének minden más esetben az Egyesült Nemzeteknek nincs hatásköre. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy Biztonsági Tanács megítélésének kérdése az, hogy mikor és milyen körülmények között jelenti az emberi jogok megsértése a béke fenyegetését. Minthogy ezen mérlegelés nincs szigorú szabályokhoz kötve, megvan a lehetősége annak, hogy az emberi jogok megsértésének minél több esetét von-

ják az Egyesült Nemzetek tevékenységének körébe.

2. Habár ennek a munkának főcélja, hogy az Egyesült Nemzetek Alkotmányának emberi jogokra és alapvető szabadságjogokra vonatkozó határozmányait jogi tárgyalás alá vegye, igazságtalanok lennünk az alkotmánnyal szemben, ha azt csak statikus állapotában vizsgáljuk. Az Alkotmánynak dinamikus határozmányai is vannak: amikor a szerződés szentségét deklarálja, egyben a szerződések hűség megváltatásának elvét is leszögezi. Minthogy esetleges kiigazítások igen hátráltatólag hatnak, valószínűleg az Alkotmány kiegészítési és megfélemlő magyarázatai fogják követni az Egyesült Nemzetek Szervezete eddigi fejlődésének zög-zugos útjait. A pozitív fejlődésnek számos latens lehetősége van és ezeket bizonyára nem fogják figyelmen kívül hagyni. Mindezen túl azonban a világ közvéleményének hatalma, ha azt megfelelően megszervezzük és érvényesítjük, súlyt fog adni az Egyesült Nemzetek fejlődésének.

„Az Egyesült Nemzetek Alkotmánya alapján olyan eszközök állanak rendelkezésünkre a világ mozgósítására az emberi jogok érdekében, mint soha azelőtt. Ki kell használnunk ezt a lehetőséget, mégpedig teljes egészében.” (Edward R. Stettinius.)

3. Az emberi jogok jövődő fejlődését az Egyesült Nemzetek égisze alatt természetesen nem lehet elválasztani magának az Egyesült Nemzetek Szervezetének jövődő fejlődésétől. Az emberi jogok fejlődését csak egy erős, tevékeny és határos Egyesült Nemzetek Szervezetétől várhatjuk. Eppen ezért az emberi jogok minden barátjának első kötelessége, hogy az Egyesült Nemzetek tevékenységét elősegítse, mégpedig annak teljességében és nemcsak egyik vagy másik különösen kedvelt vonatkozásában, helyesen mérlegelve azt, hogy egyes egyéni előnyök miatt milyen közösségi értékeket veszélyeztethetünk a teljes támogatás hiányával.

Dr. ROTH SIEGFRIED

Keresem férjemet Weisz Jenőt,

1911 július 29-án született Pászton, 1944 május 23-án vőlte el a Gestapo Azóta (előlekt nem adott magáról). Egyik szeme üreg volt. Minden felvilágosítást következő címre kér: Weisz Jenőné, VII., Farkas István-utca 34.

KERESSEM KET FIAMAT,
akiket még 1944 nov. 4-8 között vittek el.

Kovács Sándor

szül. Aradon 1895 június 28.

Kovács Jenő

szül. Aradon 1898 június 17-én. Háros szülőhelyén, ahol munkaszabó-paktosok voltak, vitték el őket miniképpen Nongameba kerület. Aki tud rólok, értesítsen egy szerencsésen anyát, Dr. Kovács Sándorné, Előre-utca 32. II. A.

Uj-Zéland a magyar zsidó árvákért

Hetek előtt sürgöny érkezett a Minoszhoz Wellingtonból, az ottani nőszövetségtől, melyet két légipostán küldött levél követelt. Ezekben az ottani zsidó hitközség azon határozatáról értesítettek, mely szerint az európai zsidóság elleni reménytelen legajánlatraméltóbb áldozatai — a szülöktől megfosztott gyermekek — megsegítésével akarják enyhíteni a tengernyi fájdalmat.

Kéri, hogy válasszunk ki harminc olyan zsidó árvát, fiút és leányt, ki teljesen egyedül áll, és ezeknek szülők helyett szülőknek cskarnak lenni. Kormányengedélyük van a bevándoroltatásukra; minden felmerülő költséget vállalnak, a gyermekeket elsőrangú intézetben helyezik el, hogy ott megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessenek.

Az intézetből — megismerésük után — jómódu családok örökbe fogadják őket, hogy szabad, boldog embereké válhassanak. Megkeresésünkre az Országos Izr. Iroda, a Pesti Izr. Hitközség tanfelügyelősége után magáévá tette — velünk zsidó nőszövetséggel karöltve — olyan gyermekek felkutatását, kik legalkalmasabbak volnának arra, hogy ennek a felbecsülhetetlen értékű anyagi áldozatkésztséggel párosult meleg szeretet és jószágról tanuskodó ajánlatból részesüljenek.

Felkérjük hitbestvéreinket Budapesten és vidéken, hogy jelentkezzenek levélben, a gyermekek nemének, korának, származásának, jelen életkörülményének rövid vázolásával. Kintzvási engedélyek megszerzését és sok egyébét szorgalmaznunk kell számukra és ez mind többféle eljárást igényel. Egészséges, mindkét nembeli 6-15 éves gyerekekről van szó.

DR. BARACS MARCELNÉ

*

A levelek a „MINOSZ”-hoz küldendők a Pesti Izr. Hitközség címén Budapest, VII., Sip-utca 12.

KERESSÜK

Molnár Ferenc

Budapesti lakost (vagy rokonait), akinek hat éves GYURI fia és kétféves ZSUZSI leánykaja Svédországba került. Az Orsz. Zsidó Segélyező Bizottság információs osztálya. (VII., Belhelen-tér 2.)

KERESSÜK drága, egyetlen gyermekünket, Budapesten 1924 évben született

Gál I. György

volt munkaszolgálatost. Utolsó értesítőimben szerint GÁBACSI GYÖRGY néven 1944 december 28-án Budapesten eltűnt. Kérlek mindazokat, kik látják vagy birtokosok, hogy értesítsenek róla, közzététel bantatos szülei: Gál Károly, Budapest, VII., Sip-utca 12. I. 12.

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine

Magyarországi Képviselete, Statisztikai és Tudakozó Hivatalának, (Budapest, V., Wekerle-Sándor-u. 7.) közlemények

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél, vagy üzenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezettekéről felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle-Sándor-u. 7., Tel.: 186-609.) szombat és vasárnap kivételével, d. e. 9-1 óra között.

A címzett neve, külföldről megadott lakáscím, kereső:

Schwarcz Ignác, 1921. Debrecen, Jászberény, P. M. 117/42. Keresi: Schwarcz Magda, Jeruzsálem.

Goldblatt József, 1914, Bris-tria, kárpitos, musz. Bpsten, P. M. 117/43. Keresi: Goldblatt Adél, Bucarest.

Ancei Ilés, 45 éves, musz. Budapesten, P. M. 117/44. Keresi: Ancei Sirena, Bucarest. Ungár Lajos, 1905, 502. Zsidó Autójavító szűad, Budapest, P. M. 117/45. Keresi: Weiss E.

Fluss József, 1926, Berlin, lengyel állampolgár, Gestapo 1915-ben Budapestről elvitte. P. M. 117/46. Keresi: Fluss Berta.

Borbású, Splegel Gina, 1894, Wien, Bpsti, P. M. 117/47. Keresi: Spiegel Albert, London.

Abrahám Emil, 1916, Hida, Hida, P. M. 117/48. Keresi: Ella Ábrahám, Neustadt.

Adler Pál, 1901, musz. Ujpesten, P. M. 117/49. Keresi: Johanna Adler, Hamburg.

Deutsch László, szül. 1907 Apr. 27. Győr. Keresi: P. S. d. III. U/1. Charlotte Deutsch-Pollak, Tanger.

Berkovics Teréz és Irén, Budapest. Keresi: P. M. 128/1. Berkovics mérnök, Singaporc. Deutschné Aflár Gizella, szül. 1870 Körömend. Keresi: P. M. 128/11.

Dr. Meisels László ügyvéd. Keresi: P. M. 128/12.

Dr. Farkas Búzi. Keresi: P. M. 128/13.

Halmi László, szül. 1907 Kiskundorozsma. Keresi: P. M. 128/15. Halmi István.

Dr. Landau László ügyvéd, szül. 1915 Nyiregyháza. Keresi: P. M. 128/17. Gold Ernőné, New-York.

Gelbwachs Gusztáv. Keresi: P. M. 128/19. Gelbwachs Lujza. Lébl Dávid rabbi, szül. 1919 Sátoraljajhely. Keresi: P. M. 128/20. Wieder Sári, Svédország.

Katz Izidor, szül. 1912 Petrozszony, Budapest. Keresi: P. M. 128/21. Naderiesek Anna.

Fink Gucio, szül. 1930, Budapest. Keresi: P. M. 127/3. Wachtel Zeev, Jeruzsálem.

Lefkúts Sámuel, szül. 1917 Lazdai. Keresi: P. M. 127/7. Krusin Zacharias, szül. 1925 Kovno. Keresi: P. M. 127/8.

Etes-Juszta Anna, 53 éves. Keresi: P. M. 127/12.

Várayné szül. Göllner Renée, 1902 Bécs. Keresi: P. M. 127/13.

Epstein Hermann építész, szül. 1917 Schwalaba, Budapest. Keresi: P. M. 127/21.

Fekér Margit, szül. 1903 és Hona, szül. 1930, szegedi gellőban voltak. Keresi: P. U. III/p/2.

Gangbarac, Berlinshy Sulamit, Keresi: P. Sa II. 1/3. Gangbar, Paris.

Karpinkos Ábrahám és Riika, szül. Bialistok. Keresi: P. E. III/1. Raja Tuek.

Kardos Alice, Budapest. Keresi: P. E. III/j/4. Ada Tennenblatt, Jerusalem.

Wechter Gertrud, holisovi táborban volt. Keresi: P. M. 124/11.

Friedmann Vilmos és családja, Asuly? Keresi: P. M. 121/1. Fischer Gertrud, New-York.

Blitt Lelser és Rachel. Keresi: P. M. 119/21. Blitt Meyer, Italia.

Bergerné Ungár Márta. Keresi: P. M. 119/25. Amerikai rokonok.

Hellpern Krantz Laura, 65 éves, Budapest, Baross-u. Keresi: P. M. 119/27. Salamon Schrage, Wien.

Hellpern-Krantz Jenő, 38 éves, Budapest, Baross-u. Keresi: P. M. 119/29. Salamon Schrage, Wien.

Elek Pál, Budapesten lett internálva 1944 máj. 5. Auschwitzba. Keresi: P. M. 119/30. Amerikai rokonok.

Eidelhoch Dávid. Keresi: P. M. 119/31. Amerikai rokonok.

Sonnenschein Hilda és Eliza, Budapest. Keresi: P. M. 119/37. Olaszországi rokonok.

Friedler Tibor, szül. 1911. Keresi: P. M. 118/1. Amerikai rokonok.

Wohlstein Jenőné. Keresi: P. U. II. Auspitz Gabriella.

Weisz Miksa, 35 éves, Budapest. Keresi: P. L. 1/p/9. W. Schwarcz, Anglia.

Brasch Róbert, 40 éves, Budapest. Keresi: P. L. 1/p/10. W. Schwarcz, Anglia.

Kordáné Magda. Keresi: P. L. 1/1/2. Bihari Emil.

Schön Olga. Keresi: P. L. 1/1/3. Emődi Barbara.

Dr. Neumann Béláné, Joint-othon. Keresi: P. M. 124/1.

Róbert Jenőné Mátrai Erzsébet, szül. 1904. Balasagyarmat. Keresi: P. M. 124/2. Olaszországi rokonok.

Pollák Irén, Nagyvárád. Keresi: P. Sv. II/k/1. Tibor Pollák, Davos.

Birnbaum Mózes, Radom? Keresi: P. E. III. b/1. Belló Krol, Tel-Aviv.

A Szovjetunió zsidó tábormokai

Irta: SÓS ENDRE

Oroszország a cárizmus idején a pogromok „klaszszikus” hazája volt. Talán a világ egyetlen más helyén sem üldözték úgy a zsidókat, mint az „Atyuska” birodalmában, ahol a proletár és a zsidó — hát még a proletár-zsidó — rosszabb sorban élt, mint a pária.

A szovjet rendszer — minden elnyomott felszabadításával együtt — felszabadította a zsidóságot is, amelynek „félelemmentes életét” a leninizmus és sztálinizmus teremttette meg. Az egyenjogúsítási folyamatot az 1936-os „sztalini alkotmány” fejezte be, amely kodifikálta minden népfaj és vallásfelekezett teljes és tökéletes egyenlőségét.

Orosz és lengyel zsidók a vörös hadseregben

A Szovjetunió — amely szétválasztotta az államot az egyháztól — lehetővé tette, hogy a zsidóság is zavartalanul élje vallási életét. Ez meg is történt és mint a közelmúltban Budapesten járt Szekfü Gyula, Magyarország moszkvai követe, elmondotta: a dolgozók hatalmas világbirodalmában a zsidóság fejlett vallási és kulturális mozgalmakat alakíthatott ki. Külön jelentőséghez jutott az Ilja Ehrenburg szellemi irányítása alatt álló Zsidó Antifasiszta Bizottság, amely felvette az érintkezést a külföldi hasonló önkéntes szervezettel is. Mikor e sorok megjelennek, Ilja Ehrenburg éppen az Egyesült Államokban tart előadásokat a Szovjetunió intellektuális éléről és a Vörös Hadsereg dicsőséges haditetteiről, amelyek előtt bámulattal hajol meg a világ.

A Vörös Hadseregben az orosz és az Oroszországban innenekült lengyel zsidóság széles tömegei harcoltak a demokrácia diadaláért. A felszabadított orosz zsidók így

Ki tud Sáfár Izsák

Budapesti lakósról, szül. 1920 Pusztaházán, foglalkozása szabó. Orosz fogságba esett 1944 december végén. Pétkérem, aki vele együtt volt vagy valamit tud róla, pályaszkedjen értesíteni feleségét; Sáfár Izsáknét, Sátoraljayhely.

hálálták meg a Szovjetunió által megadott és biztosított egyenjogúságot. A lengyel zsidók pedig így igyekeztek elősegíteni a lengyel maradék - zsidóságot felszabadító szovjet katonák munkáját.

Jacob Kayser, aki közkatonaiból lett vezérezeredes

A párisi *Droit et Liberté*, a moszkvai *Einigkeit* nyomán, nemrégiben nagy cikket közölt a Szovjetunió két kiemelkedő zsidó tábormokáról, aki ragyogó haditettekkel írta be nevét a Vörös Hadsereg annáleszeibe.

Szinte regényyszerű utat futott be, például, az a Jacob Kayser, aki közkatonaiból lett vezérezeredes és 1941-ben „a Szovjetunió hősei” közé került — mint a kitüntető okmány kiemelte — katonai képességeiért és személyes bátorságáért.

Jacob Kayser, egy voronyezsi zsidó kereskedelmi alkalmazott fia, a polgárháború legkritikusabb korszakában önként csapott fel vörös katonának. A második világháború kezdetén azonban már ezredesként vezényelt a Vörös Hadsereg egyik lövész-divízióját.

A sztálingrádi csata egyik hőse

Jacob Kayser lövész-divízióját 1941 nyarán bekerítette egy hitlerista ejtőernyős zászlóalj. Már-már úgy látszott, hogy minden elveszett és nincs semmiféle kiút. De az ezredes-parancsnok, aki sohasem ismert lehetlent, élére állott csapatainak és — kitört.

Ez a fényesen sikerült kitörés nagy nimbust szerzett nevének és ettől kezdve a nehéznél nehezebb feladatok egész sorát kapta.

A második világháború folyamán sorsfordulatót jelentő sztálingrádi csatában kiemelkedően hőstes magatartást tanúsított és együtt-haladt katonáival házról-házra az ellenség kiverésében.

Később a Krimi-félszigeten vezényelt nagyobb csapattesteket, majd Litvániában résztvett 31 bekerített német divízió végleges megsemmisítésében. Azután az ő alaku-

latai is szerepet kaptak a Németország területére való behatolásban: a fasizmusnak saját barlangjában történő kivégzésében.

Izrael Beszkin, aki felszabadította Rostockot és Warnemündét

Ugyancsak a *Droit et Liberté* méltatta egy másik zsidó hőst: Izrael Beszkin szovjet altábornagy nem mindennapi katonai karrierjét. Ez a zsidó altábornagy Németország kapitulációja után kapta meg „a Szovjetunió hőse” címet.

Ő is közkatonaiból emelkedett a tábormoki karba. Egyszerű tüzér volt és ma a Vörös Hadsereg legelső tüzérségi szakértői közé tartozik. A második világháború elején még ezredes volt, de 1943-ban már vezérőrnagy-

ként irányított nagyobb tüzérségi alakulatokat.

Izrael Beszkin vezette a Lengyelországot felszabadító seregek tüzérségét. Legszelb hadicselekményei közé tartozik a *Narew-folyón való átkelés tüzérségi előkészítése és tüzérségi fedezése*.

1945 május 2-án, amikor a Vörös Hadsereg behatolt Berlinbe, Izrael Beszkin harci csaratai elfoglalták Rostockot és Warnemündét.

Hála és hősiesség

Jacob Kayser és Izrael Beszkin példái mutatják, hogy a teljes állampolgári jogok birtokába került és alacsonyabbrendűségi érzésüktől megszabadított zsidók olyan hálával viszonyozzák az egyenjogúsító és felszabadító ország gesztusát, amely hősiességgé is emelkedik...

A Vörös Hadsereg által megmentett és demokratikus életberendezésben részesült európai maradék - zsidóság büszkeséggel tekint a Szovjetunió zsidó hősei felé!

Zsidóktól elrabolt kincseket találtak a tiroli hegyekben

Innsbruckból jelentik:

A francia biztonsági szolgálat valóságos kincstömegre bukkant a tiroli hegyekben. Az ügy június 15-én kezdődött, amikor egy kocsivásárlás ellenőrzése kapcsán a kocsi vezető osztrák egyénnel, kinek papírjai nem voltak rendben, két tömörarany elgarettatárcát találtak. A kutatást folytatták a 300 gramm arany, valamint ékszeres és drágakövek kerültek elő. Az osztrák bevallotta, hogy 1945 májusában Vorarlbergből 30 kilométerre nyolc lóval és czekek kétezer méter magasságban a sziklák között

biztonságba helyezte. A lódadából 200 kilogramm nemesfém s több ezer jeggyűrű került elő. A gyűrűk tulajdonosai a bevészt nevekből következtetve zsidók lehettek. Némelyiken az elmosódott foltok azt bizonyítják, hogy a gyűrűt viselő ujját levágták. Más lódadából fogak tömege került elő, látszik rajtuk, hogy erőszakkal tépték ki őket. Mindez arra enged következtetni, hogy az értékek a zsidó gyűjtőtáborokból származnak. A legutóbbi lelet mintegy nyolc kilogramm aranyat tartalmaz. A kutatást folytatják.

Magyarországi zsidók tömegsírjára bukkantak Stájerországban

Bécsből jelentik:

Stájerországban, a Waitz melletti Edelsdorf faluban, tömegsírban 32 magyar zsidó holttestét találták meg. Bár a holttestek erősen oszlanak indultak, öt halott kiletét sikerült megállapítani. A halottak azok közül a magyar zsi-

dók közül valók, akiket Stájerország halárerődítési munkálatainál használtak. A Vörös Hadsereg közeledtére a Viking-hadosztály tagjai a zsidókat meggyilkolták. A holttesteket kiemelésk után Sinabelskirchen falu temetőjében hantolták el.

SZINES BUTOR
Dr. SCHLEIFER, Nagymező-u. 58.

Külföldről keresik

A HIAS HEBREW SHELTERING AND IMMIGRANT AID SOCIETY budapesti hivatalánál keresik az alábbiakat. Nevezetesen jelentkezzenek, vagy bárki, aki tud róluk, jelentkezzen akár személyesen, akár írásban a HIAS hivatalában, V., Géza-u. 3. szám alatt, hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-2 óra között.

- A. 33350/641. Schwarz Ede, Debozi-u. 27. Keresi: Dyfield Alexander, USA.
- A. 11998/879. Ecker Dezsóné, volt debreceni Pozsonyi-ut 5. lakos.
- A. 34746/889. Dr. Kerekes Jenőné, volt hajduhadházi lakos. Keresi: Klein Jolán, 105. N. Main Str. Mansfield Ohio.
- A. 33007/741. Branstein Imre, Alföldi-ut. 3. Keresi: Baráti György, Texas.
- A. 32601/606. Gansel Hermann, Erdélyi-u. 17. Keresi: Mrs. Grau, USA.
- A. 34424/815. Csillag Béla, Tisza Kálmán-tér 10. Keresi: Rudolf Retek, Tel-Aviv.
- A. 34392/842. Feldmann Tibor, Kender-u. 3. Keresi: Zoltán Friedmann, Palesztina.
- A. 33690/774. Grünfeld Doriska, Népszínház-u. 3. Keresi: Frederic F. Brooke, San Francisco.
- A. 32625/611. Berger Imre, Vigetca 22. Keresi: Berger Klára, Haifa.
- A. 32343/577. Izler Ida, Fecske-utca 35. Keresi: Izler Abraham, Brazília.
- A. 33418/648. Weinberger József, Népszínház-u. 43. Keresi: Olga Fox, USA.
- A. 32259/599. Meth Zoltán, Nagyatádi Szabó-u. 18. Keresi: Donald Meth, USA.
- A. 32904/727. Klein Fixler Sura, Klauzál-tér 8. Keresi: Szekeres Klein Eszter, Shanghai.
- A. 34546/859. Simon Lili, Wessclényi-u. 10. Keresi: Josef Graber, Palesztina.
- A. 34429/846. Selhőn Berta, Dohány-u. 22-24. Keresi: Pepe Jakubovits, Tel-Aviv.
- A. 34710/868. Hormann Aladár, Dob-u. 3. Keresi: William Hermann, USA.
- A. 9647/855. Kirshenbaum Baba, Rózsa Ferenc-utca 4. Keresi: Slomo Gurovits, Tel-Aviv.
- A. 9146/828. Falik Szapsa, Sip-utca 40. Keresi: Friedmann Pinchas, Tel-Aviv.
- A. 34260/814. Kauer Lajosné, Károly-körút 2. Keresi: Löwy Armando, Santiago.
- A. 13662/877. Fixler Edit, Wessclényi-u. 8. Keresi: Fixler William, USA.
- A. 34335/832. Szűgy Józsefné, Rumbach Sebastyán-u. 6. Keresi: Rosenbeck S., Palesztina.
- A. 32441/591. Dobó Béla, Király-utca 6. Keresi: Teréz Bernstein, USA.
- A. 34467/850. Eisenberger Ignác, Rumbach-u. 1. Keresi: Jakob Rosenberg, Ramat Gan.
- A. 33210/628. Neumann Zsigmond, Lendvay-u. 17. Keresi: Gabriel Neumann, Newyork.
- A. 32491/595. Breisach Dora, Lendvay-u. 13. Keresi: P. Breisach, Newyork.
- A. 33094/617. Klausner Kató, Andrássy-ut 113. Keresi: Ms. Meirger, USA.
- A. 33166/624. Lunzer Róbert, Visegrádi-u. 4. Keresi: George Lunzer, USA.
- A. 32648/699. Müller Edéné, Izabella-u. 61-66. Keresi: Zoltán Müller, Tel-Aviv.
- A. 34528/857. Dr. Pollák Jakab, Csengery-u. 7. Keresi: Emeri Singer, Palesztina.
- A. 6643/313. Dupuy Dauby Jean, Benczur-u. 45. Keresi: M. Dupuy Dauby, Angers.
- A. 32578/603. Fuchs Vilmos, Délibáb-u. 21. Keresi: L. Fuchs, USA.
- A. 3227/856. Neulinger Mártonné, Péterffy Sándor-u. 41. Keresi: Neulinger Zoltán, Tel-Aviv.
- A. 1774/853. Grünfeld Mózes, Wessclényi-u. 19. Keresi: Kálmán Izrak, Palesztina.
- A. 35199/965. Grünwald Sándor és családja, Szemerer Jenő és családja, Trebitsch Melvin és fia, Markus Mina és testvére. Keresi: Frommer Henrik és Wandorfer Sigmund, Buenos Aires.
- A. 35111/965. Szigeti Andor, Csömör — Budapest. Keresi: dr. Szigeti Béla, Hias, Shanghai.
- A. 35119/967. Moravetz Oly, Budapest, Neptun-utca. Keresi: Paul Adler c/o Hias Shanghai.
- A. 35120/967. Abraham Isaac Maes, Budapest, azelőtt Eperjes. Keresi: Rosa Neufeld.
- A. 36143/970. Bodánsky Pál, Keresi: Francois Bodánsky 851 Yousuf Abad, Teherán.
- A. 35144/970. Bodánsky Géza, Keresi: Francois Bodánsky 851 Yousuf Abad, Teherán.
- A. 35145/971. Maller Akos Endre, Keresi: Else Battias, P. K. 2197.
- A. 35146/971. Balog Zoltán, Keresi: Else Battias, P. K. 2197.
- A. 35147/971. Weiss Mór, 1943-ban egy budapesti vasgyárban dolgozott, több bilsorsosával volt együtt. Keresi: Katarina Genjke, Beograd, Stojana Probia. 15.
- A. 35213/974. Rev. John Schmidt, Budapest. Keresi: M. Metz Mayer, California, Valley Center.
- A. 35198/976. Ernst Weiss, Keresi: Helga Steiner.
- A. 35179/797. Steinbach Munka, Budapest. Keresi: Josef Munka, c/o Hias, Shanghai.
- A. 32567/602. Frank Ernő, Budapest, Szondy-utca 55. Keresi: Kyle Wald, USA.
- A. 34536/715. Selhőn Berta, Budapest, Dohány-utca 22-24. Keresi: Jakobovits Benjamin, Tel-Aviv.

Jehudi Menuhim a zsidó zenéről

Jehudi Menuhim itt jár, abban az országban, ahol két évvel ezelőtt sárga csillaggal számunkra küldték volna — és ahol osztatlan tisztelet megcsodálta vette körül.

Nehézen lehetett megközelíteni, amikor azonban arra hívatkozunk, hogy zsidó újságtól vagyunk, készséggel kijelölt időpontot, amikor zenekari próbára között pár percig nyugodtan beszélhettünk a világ legnagyobb hegedűművészeivel.

Végtelen nyugodtság ömlik el egyéniségén, úgy, hogy az elfoglaltság, amely általában urrú lesz mindenkiben, ha nagy emberrel áll szemben, percek alatt eloszlik.

Első kérdésünk, hogy a zsidó zene, amennyiben tudatos művelője akad, fejlődésképes-e? — Természetesen. Különösen, ha az ősi zsidó motívumokhoz térnek vissza.

— Mi az oka annak, hogy a virtuózok között annyi sok zsidó kiválóság van, de igazán nagy zeneszerzőnk kevés akad?

— Az előadóművész azonnal bekapcsolódik zenei szerepkörébe és mindjárt a közönséggel kerül érintkezésbe, míg a zeneszerzéshez hosszú előzetes magabizallság és főleg nyugalom meg biztonságérzés kell. Ez az oka annak, hogy aránylag kevés a nagy zsidó zeneszerző és sok a virtuóz.

— Wagner *Judentum und Musik* című művében azt állítja, hogy a zsidókban nincsen művészi hajlam;

Jehudi Menuhim finoman és kicsit gúnyosan elmosolyodik:

— *Tulzást*

— Erecben szándékszik fellépni?

— Igen, *jövőre oda is elmegyek.*

— Milyen az ereci zenei nivó? Szemből az a szavakkal ki nem fejezhető érzés sugárzik, mely a világ különböző pontjain élő tizenegymillió zsidót összetartja.

— Az *ottani filharmonikus zenekar a világ legjobb zenekarai közé tartozik.*

— Sok minden imponáló az Ön személyében, de a többi között az is, hogy zsidó nevet nem változtatta meg.

Elmosolyodik.

— *Amerikában ez a szellem.*

— Jiddisül tud-e?

— Nem, de *héberül igen.*

— Mi az összbenyomása Magyarországról?

— Több eserő van ebben a népben, mint Európa bármely más népében. (Bartók Bélán keresztül ismerle meg a magyarságot.)

Mindenkinek, akinek megadatott, hogy Jehudi Menuhim játékát meghallgassa, életre szóló élményben volt része és elmondhatja, hogy, ha másért nem, *de ezért érdemes volt megmaradnia.* Gyógyító volt ez a mult sebeire, kárpótlás a szenvedésekért, mert minden, ami valaha fájt, végtelen megnyugvásban oldódott fel.

DÉNES VERONKA

Keressük két deportált fiunkat!

Hoffmann Emil

született 1923 Sopron,

Hoffmann Erich

született 1927 Sopron.

KISTARCSÁRÓL 1946. július 19-én BIRKENAUBA vitték mindketőt, ott a Kleidnngskammerban dolgoztak. 1944 október 26-án ORANIEN, BURGBA, onnan SACHSENHAUSENBAN, onnan ORDORFBA vagy MAGDEBURGBA kerültek.

Kétségbeesett szüleik kőnyörögnek, aki bármit, ha kedvezőlelt is, tud róluk, értesítsen.

Minden költséget szívesen megtérítünk.

HOFFMANN Dávid, Budapest, VI., Paulai Ede-u. 67.

BAJTÁRSAIN! KI TUD APÁMRÓL?

Galambos Ignácról,
Galambos Ignácnéről,
Galambos Elekné,
Galambos Éváról 16 éves,
Galambos Ernő 14 éves,
Galambos Sándor 12 éves,

kiket Magyaróvárról gettóval hurcoltak el.

Galambos Pál,
Galambos Pálné,
Galambos Piroška 18 éves,

kiket a soproni gettóval hurcoltak el.

Galambos Árpád,

ki Magyaróváron a szakmunkás-századnak a kerékpár javítója volt. Magyaróvárról Nagykétegybe került.

Galambos Árpádné,
Galambos Oszkár,
Galambos Vera 14 éves,
Ungár Hugóné

szül. GALAMBOS ELZA,

kiket a görbi gettóval hurcoltak el. Kérem mindazon bajtársainak és hillestvéreimnek, bármely hozzám tartozó zsidó felvilágosítást ad, készséggel jutalmazom.

Értesítést kér: Galambos Elek, Mosonmagyaróvár.

Megnyílt Halduzobozslón

Weisz Márton

Orth. kóser penziója

Füzdő mellett. Békébeli ellátás, olcsó árak. Érdeklődni lehet: Weisz, Klauzál-u. 13. III. 6.

Emlékünnepek és gyász- istentiszteletek a deportálások évfordulóin

Most van két esztendeje, hogy tetőpontjukra hágtek a magyarországi deportálások és az ország zsidóságának még el nem vitt részét is kivitték, a pesti zsidóság kivételével, Lengyelországba és Németországba, ahol hatátláborokba pusztultak el.

A maradék-zsidóság közösségei az ország minden részében emlékünnepekkel és gyászistentiszteletekkel ádoztak a mártírok emlékének. Ezeket az emlékünnepeket és gyászistentiszteleteket külön jelentőséghez juttatta legtöbb helyen a hatóságok és a különböző felekezetek képviselőinek részvételtes megjelenése. Néhol, mint Pécsen és Csepelen a házakra is gyászlobogó került.

A pécsi polgármester kiemelte beszédében, hogy: „Ez az évforduló szomorú gyászünnepe nemcsak a zsidóknak és nemcsak a városnak, hanem az egész magyarságnak is. Éppen ezért fogadalmat teszünk, hogy kiirtjuk azt a szellemet, amely ide juttatta a magyar népet”. Hasonló szellemben és hasonlóan határozott hangon beszélt Csepel főjegyzője is, aki hangzottatta, hogy erős kézzel fogják „elintézni” a mult netán visszatérni akaró fasiszta kísértetét.

A hatóságok szónokainak megnyilatkozásaiból és a különböző egyházak reprezentánsainak szolidaritást viszatükröző megjelenéséből látható, hogy a magyarság egyre szélesebb rétegei érzik és látják; ann 1944-ben történt, az idegeneknek kiszolgáltatott és idegen földre kiharcolt magyar zsidókkal, az nemesek a magyar zsidóság katasztrófája volt, hanem egyetlen magyar tragédia, amelyről eljövendő századok magyarjai is csak könnyezve beszélhetnek.

A GYŐRI DEPORTÁLÁSOK EMLEKNAPJA

Junius 25-én volt — zsidó naptár szerint átszámítva — a győri zsidók deportálásának második évfordulója. Egésznapos böjttel, munkaszünettel szentelte meg a győri maradék-zsidóság ezt a napot. Az előestén gyászistentisztelet volt, amelyen dr. Berg József kispesti főrabbi mondott beszédet.

A deportálási évforduló napjának délutánján néma tüntetést tartott a győri zsidóság.

Fegyelmezetten, négyes sorokban, hang nélkül vonult ki a templom udvaráról a temetőbe, ahol a városi, megyei, bírósági, katonai, egyházi vezetők és a szakszervezetek kiküldöttek jelenlétében zajlott le a gyászünnepegy az Abda községben hungaristák által meggyilkolt munkaszolgálatosok sírjánál. Engel Manó főkantor gyászenéke, dr. Frankl Imréné, a deportálásból visszatért győri zsidók szeniorjának és dr. Berg József főrabbinak szavai után, Udvaros István győri polgármester beszélt, majd a közösen elmondott Kadis után a megjelent 650 főnyi győri zsidóság újból négyes sorokba lömörült és némán vonult vissza a templomba, ahol a büjös bezáró istentiszteletet tartották.

A CSEPELI MUNKÁSSÁG GYÁSZNAPJA

Junius 30-án volt Csepelen a ráckevei járás összes községeinek gyásznapja, amelyen a csepeli gettóból vissza nem tért 3000 deportáltról emlékeztek meg. Ebből az alkalomból új templomot rendeztek be és a mártírok emlékeztető emléktáblát lepleztek le.

A csepeli munkásság gyásznapja volt ez a junius 30-iki nap, hiszen a csepeli deportáltak javarészt munkások voltak. Közülük alig néhányan tértek vissza, munkahelyükre új zsidó munkások állottak, valamennyien olyanok, akik elhurcoltjaikat gyászolják.

A gyászünnepeken résztvettek a különböző községek előjáróságai, a gyárak vezetői, a pártok és a munkásság megbizottai. A gyászünnepe az emléktábla leplezésével kezdődött. Lengyel Nándor hitközségi elnök szavai után lehurcolt a lepel a fekete gránit emléktábláról, majd Feldstein György árva kisfiú, akinek szülei nem tértek vissza a deportálásból, megkoszorúzza az emlékművet. A gyászistentiszteleten Löwy Károly pesti kántor gyászenéke után, dr. Katona József pesti rabbi mondott emlékbeszédet, megenlékezte azokról a csepeli munkás-mártirokról, akiknek erős kezétől és munkás-lelkességétől fosztotta meg az embertelenség a hazát. A csepeli gyászünnepegy tiltakozás az ellen a barbár szellem ellen, amely szemben áll a termelés és alkotás szellemével. Felejteni nem lehet, de a munka szeretetében megtalálják egymást a megbékélést kereső kezek.

Roskovenszky János főjegyző,

Csepel község előjárósága és a szomszédos helységek előjáróságai nevében hitet tett a szabadságeszmék mellett és hangsúlyozta: erős kézzel vigyázni fognak arra, hogy a fasiszta szellem többé vissza ne térhessen. Ebben az országban minden igaz magyar ember a megbékélést óhajtja és a demokrácia útján keresi az együttműködést. Oláh Bertalan a csepeli kisgazdák, Ball Vendel pedig a csepeli szociáldemokraták nevében hangzott a felebaráti szeretet és az emberiség gondolatiát. Mindketten fogadalmat tettek, hogy minden magyar polgár biztonságára egyaránt vigyáznak és kemény ökökkel szűnjön az azokra, akik veszélyeztetik a szeretet és a megértés szellemének érvényesülését. Kopár Ferenc a helyi ipartestület megbízásából hangzottatta, hogy milyen nagy veszteséget jelent a magyar újjáépítés szempontjából a csepeli zsidók elvesztése. Lengyel Nándor hitközségi elnök zárószavaival ért véget a megható gyászünnepegy.

A BÉKÉSGYULAI DEPORTÁ- LÁSOK ÉVFORDULÓJA

A békésgyulai zsidóság is megemlékezett a gettó deportálásának évfordulójáról. A hitközség 500 tagját hurcolták Auschwitzba. Csak 33-an tértek vissza. Velük és a visszatért munkaszolgálatosokkal, valamint a falvakból beköltözöttekkel együtt ma 102 főt tesz ki a hitközség lélekszáma.

A gyászistentiszteleten, amelyen dr. Molnár Jenő békési alispán és a hatóságok képviselői is megjelentek, dr. Scheiber Sándor rabbi közönlézetű tanár mondott gyászbeszédet. Rámutatott arra, hogy azok, akik ezt a világtörténelben példátlan emberirtást és tömegmészárlást elidéztek, vagy elősegítették, ahelyett, hogy egy életen keresztül vezekelnének, most pogromokat rendeznek, zsinagógákat égetnek. Beszéde végén — az alispán felé fordulva — kérte, hogy örködjének a közbiztonságra, amint ahogy érzékenyen örködnek külföldön is arra, hogy mi történik itt. Vigyázni kell, nehogy a magyar zsidóság gyilkosai a magyarság sírjának megdőlő táblái legyenek.

ARANY
ÉKSZER
Herzog József
RÁKÓCZI-ÚT 4.
TEL. 427-356
ARANYMÉRLEG KAPHATÓ

AZ ÖSSZES FELEKEZETEK KÉPVISELŐI A MOLHÁCSI EMLEKÜNNEPEIN

Junius 29-én gyászünnepegy tartottak a Molhácsról elhurcolt zsidók emlékére. A gyászünnepen, amelyen Baranya megye főispánja, a hatóságok képviselői és a politikai pártok kiküldöttei is résztvettek, több beszéd hangzott el. Tihanyi László főkantor gyászenéke után, Fischer Vilmos százados-lelkész, rabbi, Orbán Vilmos hitközségi elnök, majd a nemzetgyűlés képviselőjében Srécsey Béla nemzetgyűlési képviselő, a római katolikus egyházközség képviselőjében Tihanyi János apátplébános, a református egyházközség részéről Viktor Zoltán lelkész áldozott kegyeletes szavakkal a mártírok emlékének.

EMLEKTÁBLA-AVATÁS A SASHALMI ZSINAGÓGÁBAN

Junius 30-án Sashalom, Rákosszentmihály, Cinkota, Mátyásföld, Gödöllő és a környező falvak maradék-zsidósága emlékünnepegy rendezett a sashalmi temetőben. Ezután került sor arra a gyászistentiszteletre, amelyet a környék egyetlen épen maradt zsinagógájában, a csodálatos módon megmenekült sashalmi zsidó templomban tartottak.

A fővárosi és környéki politikai pártok, hatóságok és zsidó kiküldöttek jelenlétében, impozáns tömeg előtt zajlott le az emléktábla-avatás. Goldberger Henriknek, a sashalmi hitközség alapító örökös elnökének üdvözlő szavai után dr. Morgenstern Beud, a kerület nemrég megválasztott főrabbija mondott avatóbeszédet, amelyben hangzottatta, hogy a szörnyű világtörténelmi elmulasztás az isteni erőnek kell győzedelmeskednie a földön. Aki a békeséget megbontja és visszavetíti, az új Auschwitzot idézi elő, ami azonban már nem állhat meg a zsidóságuál, hanem az egész ország katasztrófáját okozza.

A volt sashalmi zsidó nőegylet nevében, amelynek csak két tagja vészelte át az üldözletés idejét, öv. Princz Arminé szólalt fel. Utána Domonkos Miksa, a Pesti Izr. Hitközség ügyvezetője, hitközsége és az Országos Iroda nevében biztosította a megjelenteket az országos szervezet és a Pesti Hitközség segítő készségéről és testvéri szeretetéről. Kijelentette, hogy a pesti hitközség elsődleges kötelességének tartja hitéletének, szociális és kulturális működésének kiépítésében támogatni a postakörnyéki zsidóságot. A Jewish Agency kiküldötteinek üdvözlő szavai után a hatóságok és pártok képviselői tették tanúságot a demokrácia mellett és hangzottak, hogy szembeszállnak az antiszemitizmus minden formájával.

Salom Aléchem

Haiólának harmincadik évfordulójára

Irtá: GERVAI SÁNDOR

Görög írónak soha nem jutott volna az eszébe, hogy az Eumenidák kegyét humoros történet elbeszélésével nyerje meg. Salom Aléchem a zsidóság végzetének zord és kegyetlen Erynniszzeit kedélyes karcolatokkal akarta kjengetelni — és munkáját siker koronázta. Az Erynniszzek zavarba jöttek: nem tudták sirjanak-e, vagy nevensenek ezen a fülönös sorstragédiákon, amelyek mosolyra derítették volna a vak és dagadt lábú Oedipust is. De Salom Aléchem ennél sokkal nagyobb esodát tett: megnevetette saját kortársait. Nemcsak a zsidókat. Fajta, nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül, minden olvasóját.

Ez a siker nem szállt vele a sírba. A halála óta eltelt évtizedek elmélyítették ezt a hatást s még azok a színművei is népszerűséget értek el végre, amelyek az életében sorra esofos kudarcot vallottak a szláv és angolszász világban működő jiddis színházakban. Korunk legnagyobb, izig-vérig zsidó színművészének, S. Michaelsenek, a moszkvai Állami Zsidó Színház tagjának az érdeme, hogy a színpadon életre keltette Salom Aléchem jellegzetes alakjait: Tóbiást, a teljes embert, Menachem-Mendelt, az üzletek után színiatoló „luft-menschet“, Allert, a hordárt s a „Kétszáz-ezer“ mulatságos lelkeit. S. Michaelsen nem csak zsidó közönség előtt játssza Salom Aléchem műveit. A fasizmus elleni háború idején, a támadások és ellenátadások szüneteiben orosz, gruz, örmény, kirgiz, üzbég, ukrán és természetesen zsidó katonákból álló hallgatóság előtt adott elő, igen nagy tetszés és megértő elismerés mellett, Salom Aléchem írásaiból.

Mi az, ami a szovjet birodalom népei előtt ma népszerűvé és kedvelté teszi Salom Aléchem írásait? Két ellentétes élményű lélek találkozik ma, ha Salom Aléchem műveit olvassa. Salom Aléchemnek még az volt a nagy élménye, hogy láthatta, mint alakítja át a tökéletes gazdálkodás a zsidó tömegek életét: a mai-szovjet közönség élménye a szocialista tervgazdálkodás és az ezzel járó szellemi áramlatok. Zsidók és nem zsidók ma azt értékelik Salom Aléchem írásai-ban, hogy ő meglátta és kifejezte az ellentétet, amelyet a kora

társadalma magában hordozott, természetesen úgy, ahogyan az a zsidóságon belül megnyilatkozott. Ő nem eszményesítette a gettót, nem kívánta vissza a multat, siratva annak szépségeit, mert felismerte, hogy a közép-kori-hübbéri állapotokhoz képest, amelyet korának zsidó közönsége még visszatükrözött szemle-mi és gazdasági téren, a tökéletes rendszer, — amelynek vallási, irodalmi és tudományos megnyilvánulása a zsidó-negyedben a „Haszkála“ volt, — az adott körülmények között, komoly fejlődést jelent. Figyelemmel kísérte ennek a rendszernek a belső válságait is s ezt elemezve és tanulmányozva, megsejtette azokat az erőket, amelyek majd megteremtik a társadalom még tökéletesebb alakját. Az újnak és a réginek, a meglévőnek és a kibontakozónak, a haldoklónak és vajudónak elmentmondásait nem hallgatta el, hanem irodalmi sikon, egy magasabb egységben, a humorban foglalta össze.

Salom Aléchem humora nem azonos a zsidó „viccel“, a zsidó öngunyak, öngyűlöletnek, önmegvetésnek és önlebecsülésnek ezzel a kétségbeejtő termékével. Az ő humora nem a meghasonlás gyümölcse, hanem annak az emberi gyengeségeket megértő társadalmi realizmusnak a gyermeke, amelyet korának orosz íróitól tanult s vitt be először a jiddis irodalomba. Salom Aléchem humorának másik forrása a zsidó optimista világszemlélet. Salom Aléchem nem nevet kárörvendően a zsidókon, hogy ezzel menlevelet kérjen önmaga számára a nem zsidó világtól, — amint azt sok zsidó származású író tette, — hanem együtt nevet a zsidókkal úgy, hogy ez a lélek mélyéről való mosoly, valósággal megszépíti az arcukat. Együtt okosodik, tréfál és elmélkedik a zsidó kismemberekkel, a fuvarossal, a hordórral, a szatócsal, a cipésszel. Elmondja Tajvjie gondolatait a társadalom átalakításáról, családi gondjait s magatartását gyermekeivel szemben. Az egyik lánya megszökött egy forradalmárral, akit annyira szeret, hogy még Szibériába is követi. Ezt az érzést megéri, ennek a lánynak meghosát Tajvjie, de örökre engesztelhetetlen azzal a lánnyal szemben, aki kilért.

Humora és szociálizmusa teszi Salom Aléchemet népszerűvé a

szovjet olvasó előtt, de mi az, ami az amerikai közönség szeretetét biztosítja részére? Kaszri-livke, Mazepovka és Jehupec, — Salom Aléchem kedvenc helyei, — ugyancsak messze esnek New Yorktól. Ez a földrajzi távolság nemcsak két különböző világot, hanem kétféle humort is teremt. Amin Amerikában nevetnek, azon Európa keleti részein legfeljebb elmosolyodnak. De ugyanez fordítva is érvényes. Salom Aléchem műveiben, Amerikában elsősorban a humánus értékelik, azt, ahogyan a torzalkodó, perlekedő, civakodó, gondoktól korán megöregedett, nyomoruságtól elfonnyadt zsidó asszonyokban megrajzolja az önmagát emésztő anyát, aki állandóan átkozza a világot, mert nem tud gyermekeinek boldog életet biztosítani. Szeretik azt a bensőséget, amellyel Salom Aléchem megmutatja a megvetett és lenézett zsidó férfiben az apát, akinek látszatra kedélyes, újabb és újabb sikertelen üzleti kísérletezései mögött ott leskelögik a megdöbbentő nyomor, a gyermekeinek elsovadása: az éhhalál...

Salom Aléchem a társadalom fejlődésétől várta a zsidóság helyzetének javulását. Azt hirdette, hogy a zsidóságnak nem szabad elszigetelődnie, hanem meg kell találnia a kapcsolatot azokkal az erőkkel, amelyek a haladást lendítik előre.

Maxim Gorkij nagyon szerette Salom Aléchem írásait. Leo Tolstoj barátságába fogadta. A kiscenevi pogrom után Salom Aléchem „Hilf“ címen, anthológiát jelentetett meg, amelynek a részére Leo Tolstoj három elbeszélést küldött s levelet is írt Salom Aléchemnek, amelyben igen élesen elítélte a cári rendszert s a reakciós köröket tette felelőssé a vérengzésekért.

Salom Aléchem hátrahagyott írásai között arra figyelmezteti a zsidókat: „Ne tarlozzatok azok közé, akiket üldöznek, de ti se üldözzetek másokat“. Nem elszigetelődni sem a gyűlöletben, sem a szeretetben, hanem együttműködni a szabadságszerető népekkel, — ez Salom Aléchem tanítása a mi nemzedékünk részére. Művei révén ő már megtette az első lépést, — s nem is eredménytelenül...

Két férfi

házatartásának vezetésére zsidó nőt keres, Mózes Gábor, Pásztor.

Autó
Portál
Butor
Ablak

ü v e g

Wagner,
Kazinczy-u. 9.
Telefon: 231-670

KERESEM FIAMAT

Reismann Miklóst (Miki)

9 éves fiút, ki a gr. Teleki Pál-telek Vöröskeresztben volt, ki bármilyen tud felőle, értesítse Reismann Jenőné, Budapest, X., Onodi-utca 6.

Goldberger Róza

keresi Úr Eias Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society, Csehszlovákiát kért okmányait megszereltük, megadott címén nem találtuk, ezennel jöjjön be iródnánkba, Gézó-utca 3.

KI TUD RÓLA?

JERUZSÁLEMBÓL ROTH ARON RABBI keresi öccsének, Roth Mandel, volt hitoktatónak Mezőkaszonyból

Jenti nevezett leányát

kinék nevét — mint életbenmaradtát — Palesztinában egy listán olvasta. Aki valánál tud róla, jelentkezzen: Fuchs Mayer, Kosice, Zvonarska 9. C. S. R.

Felkérem azokat, akik

Ackermann Majert

szül. 1912 Makarja (Munkács környék), 1945 augusztus-szeptember körül Ungváron vagy környékén látta, jelentkezzen Klein Szerén, Nyiregyháza, Kossuth-u. 34. sz. alatt.

A BAGOLYLUKI GETTÓBÓL elvitt

Klein Ferencné sz. Weinberger Erzsébet és fia Iván

fiúszabonyiak 1944 június 12-én Auschwitzba érkeztek. A hitoktató dr. Schönfeld Miklós, bücsüvári munkaszolgálatos orvos vagom-jában, leteletem mint építész ment el. Különösen dr. Schönfeld urat és hátkit, aki sorsukról — ha bármilyen szeretettel tudna, hitestvéri szeretettel közölje velem: Klein Ferenc kereskedő, Füzess-alony (Heves megye).

KERESEM LEÁNYOMAT,

Verhovai Ágnes

szül. 1927 III. 28-án. Fehérvári varrónókkal vilték el a tégla-gyárból, 1944 XI. 7-én. HARKÁRÓL BERGENBELSENDE vittek, ott látta utóljára. Ki tud róla, értesítse azgódó édesanyját, Lengsfeld Katalint, lakik VIII., Lujza-utca 26. II. 7.

Szabadalmazott

műszaki újdonságokat vesz, gyárak terjeszt, GERŐ Sándor, VI., Ó. u. 14.

Nősülne

jókülsőjű, harmincnégy éves, testőrvidára szakember. Hozzá illő hölgy választást kéri „Információképes“ jellegre Tenzer hirdetőbe, Szervita tér 3.

HOGY TÖRTÉNT?

XXVIII.

Illegális röpirat a keresztény társadalomhoz

De a megindult mozgalomnak mégis folytatása lett. A vidéki osztályon dolgozott két fiatal cionista: a Kassai dr. Gottesmann Lajos és dr. Braun Sándor orvos. Különösen dr. Gottesmann tartotta kezében a gettókkal való illegális összeköttetést és már akkor, június elején nagyban gyárlotta a hamis avakönyvi kivonatokat és más személyi okmányokat, amelyek segítségével a futárok utazhattak és a veszedelemben lévőket elűnhették.

Elkészül a röpirat

E sorok írója is összeköttetésben állott Gottesmannal, aki egy napon azzal állott elő, hogy nem lehet tovább várni, a keresztény társadalommal fel kell világosítani a deportálásokról és arról, hogy a zsidóság elvitele nem „munkába állítás” jelent, hanem az auschwitz-i gázkamrákat. Így merült fel az a gondolat, hogy egy illegális röpiratot adjunk ki, amit sok tízezer példányban terjesszünk. Minthogy nem hittem, hogy a tanács erre a lépésre elszánná magát, helyeseltam, hogy még Polgár Györgyöt is vonják bele az akcióba. A megbeszélésekre Gottesmann dr. Braunt is magával hozta. Azt tartottam célszerűnek, hogy a keresztény intelligencia zslésének megfelelő fellívást terjesszünk, oly tartalommal, amivel hatni tudunk értelműkre és emberi érzelműkre. Ez nagy önmegtadadba került, de az elrendő cél szempontjából sokkal okosabbnak tartottam ezt a stílust, mint egy szilajabb odakiáltást, mert joggal tarthattunk attól, hogy erősebb röpiratot a címzetlek az első sorok elolvasása után a paparkosárba dobják. Engem bíztak meg a röpirat megfogalmazásával, amit az este el is végeztem. Másnap délelőtt az a meglepetés ért, hogy Somló Sándor — aki a tanács élélmiszert osztályát vezette — irásban fordult a tanácshoz és hasonló kiáltvány kidommalását szorgalmazta. Beadványának másolatát nekem is megküldötte. Így fel volt vetve a kérdés, hogy mi lesz a tanács hivatalos álláspontja? Még mindig haboznak-e? Van-e még veszteni való? Somló javaslatával a kezemből bementem az elnökhöz, megmutattam. Történetesen jelen volt Wilhelm Károly is. Elolvasta és azt mondta: „Meg kell csinálni! Legegyen, aminek lenni kell, hiszen a vidék nagy részét már elhurcolták, a többiek a gettóban és téglagyárakban vannak összezúrozva s a pesti költöztetés meggyújtás a deportálásra való elő-

készítés) küszöbön áll. Sorsát senki sem kerülheti el! A tanácsnak vállalnia kell a nyílt kiáltást”. Wilhelm Károly rábeszélésére az elnök is hajlandónak látszott erre. Kiadta az utasítást, hogy másnap reggelre hívják össze ülésre a tanácsot, engem pedig megbízott, hogy készítsem el a felhívás tervezetét. — „Már készen is van” — válaszoltam, amit könnyen tehettem, mert azt illegális célra már úgy is elkészítettem.

A „másnap” egy szombati napra esett. Az egész tanács ott volt, Wilhelm Károly kivételével, aki éppen akkor Ravasz püspöknel járt, hogy közbenjárásra bírja. Az ülés komor volt, a jelenlevők érezték, hogy sorsdöntő kérdés mered rájuk; a kiáltvány kibocsátása az ellenállás nyílt megkezdését jelentette volna. A tanácskozás azzal kezdődött, hogy felolvastam a felhívás tervezetét és közöltem, hogy semmiképpen sem remélhető, hogy az keresztény menjen az ügyesség cenzuráján, tehát cenzura nélkül kell kiadni és minden résztvevőnek vállalnia kell érte a felelősséget. A tanács elnöke nagyon izgatott volt és igen erőlyesen állást foglalt a felhívás kibocsátása ellen. Kijelentette, hogy semmiféle illegális dologban nem vesz részt és csak akkor hajlandó a felhíváshoz hozzájárulni, ha azt az ügyesség engedélyezi. (Ez pedig lehetetlennek látszott.) Utána a tanácsnak csaknem valamennyi tagja felszólt ugyanúgy értelembe. Látna, hogy egy nap óta mennyire megfordult a vélemény, közvetítő indítványt tettem: sokszorosítsuk a röpiratot levél formájában és néhány ezer levelet aláírással ellátva küldjön szét a tanács. Azzal érveltem, hogy így a szöveg elvesztésének röpirat (nyomtatvány) jellegét és a cenzura mellőzése jelszerűséggel kivédhető. Ebbe sem mentek bele. Végül is megszületett a „ridiculus mus”: elhatározták, hogy a kormány tagjaihoz fordulnak és feltárják a deportálás részleteit. Még arra is utasítást adott a tanács, hogy a jegyzőkönyvben se szerepeljen az ügy tárgyálása.

Minthogy így eredményt elérni nem lehetett, szövegemet Gottesmannal egyetértve átadtam dr. Herskovits Féliának, aki egyes mondatokat átszövegelt benne és azután azt az orthodox népszavazás gépen sokszorosították. A sokszorosításban résztvettek Grünwald Fülöp és Grünwald Jenő tanárok is. A címzeteknek szóló borítékokat a rabbiág egyik eldugott szobájában írták meg és a röpiratokat ott borítékolták.

A sokszorosítás alatt több le-

írás készült és technikai okokból egyik, vagy másik verzióban rövidítettek, vagy összevontak. E röpiratnak egyik megmaradt példányából idézem a következő részleteket:

Felhívás a keresztény társadalomhoz

„A keresztény magyar társadalomhoz fordul tragikus sorsúnak huszonegyedik órájában és emell fel kéri szavát a magyar zsidóság. Azokhoz fordul, akikkel egy évezred óta jóban, rosszban együtt élt ebben a hazában, amelynek porában nyugosznak elődeink, apáink, nagyapáink.

Nem szólaltunk meg akkor, amidőn vagyonunktól megfosztottunk, emberi méltóságunkat és polgári megbecsülésünket elvesztettük. És ezt a végső lépést akkor sem tettük meg, amikor családai tüzelyűnkébe kerültek. Most azonban közvetlenül — meztelen életünkről van szó. Sőt ezt a mondatot leírni is fájdalmas — már csak a magyar zsidóság egy részének életéről.

Fel kell tárunk a keresztény magyar társadalom előtt, hogy helek óta a magyar zsidóság százezreit külföldre deportálták olyan tragikus és kegyetlen körülmények között, amelynek nincsen párja a világtörténelemben.

A magyarországi zsidóság az átalakulás első pillanatától kezdve a mai napig néma megadással viseli szörnyű sorsát és mégis megindultak az ország minden részéből a halálvonatok. Eddig majdnem 500.000 embert deportáltak.

Noha a vonatkozó kormányrendelet csak arról szólt, hogy a zsidókat elkülönített városrészekben helyezték el, a valóságban, a rendeletben említett elkülönített városrészek (gettók) szoronyos internálótáborok lettek, ahonnan még rosszabb élelehetőséggel feltételek mellett városkörnyéki téglagyárakba, elhagyott malmok romjai közé zsúfolták össze a vidék zsidóságát.

Ezekből az internálótáborokból vitték ki őket a deportálós vonatokba, úgy, hogy egy-egy teherkocsiba 70—80 embert zsúfoltak össze, pusztán és szoronyokkal, korláccsal hajszalva őket. A vagonok gyenge szellőztető nyílásán kívül más levegőt nem engedtek nekik. Minden holmitól és pénztől megfosztva, pokróc, vagy akár szalma nélkül utaztak ezek a szerencsétlenek napokon át leplombált vagonokban. Élelemül néhány kenyerelet hagytak. Ezen kívül két vödör, egyet vízrel telítve és

egyed az emberi szükségletek számára. Így indultak el idegen országokba.

Még bizonyos meggyugvással töltött valna el, ha munkaképes testvéreinket viszik munkára. De ezekben a vagonokban, minden válogatás nélkül zsúfolták össze az aggasztóan kat, cseesemőket. Sőt sokszor kórházból frissen operált súlyos betegek, terhes asszonyok, hordágyon kerültek marhaszállító vagonokba. Rettegő kegyetlenségek közepette. Ezeket nem munkára vitték!

Az „Uj Nemzedék” május 23-iki számában megjelent egy hír, amely szerint a szombati helyi vasútállomáson a Nagykanizsáról indított „zsidó vonat” utasai közül 3 asszony halt meg. Egy 104, egy 102 és egy 92 éves. A 102 éves tüdőgyulladásban halt meg. Nyilván ezeket sem dolgozni vitték. Az öregek, betegek, cseesemők tüpélközönnék és idegenen foggyasztásnak élelmet, nem lehet tehát kétségünk tekintetében, hogy milyen sors vár rájuk: Pusztulás!

Mind a történi szörnyűségeket a magyar társadalom nem nézhetné megindulás nélkül és ültetett kezekkel, ha azokról tudomást szerezne. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a magyar közvélemény jelentékeny része mit sem tud a borzalomokról. Már azért sem, mert a sajtó ezekről hallgat.

Vajjon a történelem előtt igazolható lesz-e az, hogy a magyar állampolgárok 8 százaléka, majdnem egymillió embert meghallgatás és bírói ítéllet nélkül deportálásra ítéltek és pusztulásba döntöttek?

Ma nincs időnk és főleg lehetőségünk az egyoldalú vádak ellen védekezni. De mi felmenni fölvel állunk és szembevesszük azokkal. Ha voltak kikélnk, azok nem a mi sajátosságunk, keink voltak, hanem abból a termelési rendszerből következtek, amely egy évszázada lerontotta a világot. Magyarországot is és amelynek részese volt minden termelő ember: keresztény és zsidó egyaránt.

Aki ismeri a történelmet, az tudja, hogy a nemzet örök, a politikai irány változó. Ma ezt látjuk politikai igazságunk, holnap más. De a politikai irányoknál felül van egy örök, emberi igazság és aki ez ellen vét, az a történelem urának, mindnyájunk mindenható Istosának ítélőszéke előtt nem állhatja meg helyét.

Lehet, hogy a magyar nemzet azt látja helyesnek, hogy a zsidóságot kivesse testéből, de hogyan jelenthetné ezt a mindig lovas magyar nemzet körében a tehetetlen öregek, cseesemők, háboruban megvakult, végtagjaikat vesztett hadi-rokkantak, fegyvertelen, vértelen emberek kegyetlen kirakását?

Találtságok mód a senki sem állomokkal érintkezésbe lépve arra, hogy a magyar zsidóság még megmaradt néhány száz szer tagja kivándorolhasson.

Gyermekünk, öregeink, védtelen asszonyaink, mindannyiunk nevében — akiére a végső pusztulás vár — fel- emléjük esedéklő szavunkat a keresztény magyar társadalomhoz.

Hiszünk a magyar nemzet igazságérzetében, amely a világ népeitől is igazságot vár és követel és amely nem kívánhatja, nem engedheti ártatlannak ezt a szörnyű pusztulását.

De ha pusztá életünkért esedéklő szavunk hiábavaló lenne, akkor csak az a kérésünk a magyar nemzethez, hogy a deportálást megelőző és azt kísérő borzalmak és kegyetlenségek elhagyásával vessenek lthton véget szenvedésünknak. legalább szülőföldünkben legyünk eltemetve."

Amikor június hó végén a Kastner-féle csoport elindult, elfelejtették átadni a röpítőnek megmaradt példányait és a borítékokat. Altisztek találták meg a rabbiági szobában és megsemmisítették.

MUNKÁCSI ERNŐ

Folytatás: A tanács utolsó kétségbeesett beadványa a Sztójay-kormányhoz.

A zalamegyei deportált zsidók emlékezete

Julius 16-án, Tamusz 17-én, emlékezik meg a zalaegerszegi és zalamegyei zsidóság a deportálás két éves évfordulójáról. A szomorú napról a visszatértek gyászjelentést adtak ki, amelynek mottója a következő szent-irású idézet: „És mondta az Örökkévaló Káinnak: Hol van Ábel a te testvéred? Ő pedig azt felelte: nem tudom; avagy őrzője vagyok az én testvéreimnek? Ekkor azt mondta az Örökkévaló: Mit cselekedted? A te testvéred vére kiált énhozzáni a földről". A zalaegerszegi izraelita hitközség a hitükért vértanulalált halt zalai zsidóság emlékeztetőre délelőtti 10 órakor a templomban gyász-istenizést tart, 1/2 12 órakor pedig a temetőben a későbbi időpontban felállításra kerülő emlékoszlop alapkövét helyezi el. A zalai zsidóság a gyásznapra meghívja mindazokat, akik Zala megyéből elhurcolt hozzátartozójukat elvesztették. „Nem sebeket akarunk mutatni, — írják gyászjelentésükben — fájdalmunk ennél sokkal mélyebb. A halálból visszatértek nyújtják ki mindenki felé kezüket, segítsenek, hogy a sebek begyógyulhassanak..."

Délamerikába utazom

25 éves budapesti fiatal kereskedelmi praxissal rendelkező. Komoly és exportképes vagy exportálással foglalkozó gyárak vagy cégek ajánlatát kérom. Más megbízást is vállalok. Megkéréseket: „Dél-Amerika" jellegű Nemzetközi Hirdetőbe. Andrássy ut 9.

Ujabb névjegyzék munkaszolgálatosokról

akikről fontos hivatással szolgál az Országos Magyar Zsidó Segítő Bizottság Információs osztálya (Bethlen-tér 2)

I.

Benedek József, Rám.
Barta Sándor, Nagykanizsa.
Breuer Ferenc, Dunaszerdahely.
Berger Jenő, Zalaegerszeg.
Blaschitz Ernő, Sopron.
Glick Imre, Zalaegerszeg.
Klein Béla (kántor), Miskolc.

Koppel Rezső, Sopron.
Reiner Lajos, Csorna.
Sauer László, Rábahídvég.
Singer József, Nagykáponak.
Sonnenfeld Pál, Szombathely.
Schlanger József, Szombathely.

Steier Dezső, Celldömölk.
Schwarz József, Szombathely.
Schreiber Iguác, Devcsér.
Welsz Ernő, Szombathely.
Welsz István, Lesencetomaj.
Welsz Miklós, Nagykanizsa.

Az O. Zs. S. B. Információs Osztálya közlése szerint fentnevezettek a 107/3. musz. szá-
zadhoz vonultak be.

II.

Ausch Mihály, Szombathely.
Krausz Sándor, 20 éves, Zirc.
Leichter László, (?)

Lukács László, Komáromos.
Neumann (Sivi), Zirc.
Pollák József, Balatonfüred.

Reich Aladár, Sopron.
Relsz György, Szombathely.
Rosenberger Márton, Nkanizsa.

Az O. Zs. S. B. Információs Osztálya közlése szerint fentnevezettek a 107/3. musz. szá-
zadhoz vonultak be.

III.

Adler Sándor, fakereskedő, Máramarossziget.
Ábrahám Jenő, vízvezető, Kolozsvar.
Bodor Sándor, mechanikus, Budapest.
Davidovits Sándor, munkás, Máramarossziget.
Davidovits Mórle, munkás, Máramarossziget.
Geisz Sándor, munkás, Kolozsvar.
Grüfel Márton, asztalos, Szatmárnémeti.

Grünspan Simon, munkás, Szilágynagyfalva.
Dr. Hamvay István, ügyvéd, Budapest.
Hecht Zoltán, tünár, Szilágynagyfalva.
Izsák László, mérnök, Kolozsvar.
Jäger Izsák, kereskedő, Máramarossziget.
Jäger Márton, pedikűrös, Máramarossziget.
Löwinger László, géplakatos, Budapest.

Murkovits Ábrahám, munkás, Nánást.
Najovits Mózes kereskedő segéd, Máramarossziget.
Rechnitzer Gyula, borbély, Budapest.
Dr. Reinfeld Miklós, ügyvéd, Budapest.
Schnitzler Benjámín, vendéglős, Máramarossziget.
Welsz Vilmos, cukorkakereskedő, Sátoraljaújhely.
Widder Herz, munkás, Nánást.

IV.

A következő volt munkaszolgálatosokról érkezett levél vagy üzenet a Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine Magyarországi Képviseletének Tudakozó Hivatalához (Wekerle Sándor-u. 7. Hivatalos óra: hétközn. 9—1).

Hoffmann Dezső, keresi: Hoffmann sötömestert, Pápa, Kisfaludy-u. 6.

családját, Monor, Valsz Oszkár családját, Pestújhely, trafik.

Schwarz Géza családját, Tiszapolgár, Klein Ervin családját, Garai-u. kalapos, Rothberger Miksa családját, apja Dávid, Nyirbátor, Frankfurt József családját, Szövevény-u. 21. és Rákospalota, Hadik-ut 56. Gáncsi Kató, X., Gyömrői-ut 63.

Kis Imre Kispóst, keresi: özv. Kis Arthurnét, József-u. 10., Fried János családját, Elemér-u. 31., Rosenberg A. családját, Vors, Sauto Sándor

Teller László, Kispóst, keresi: Teller Sándort, Debrecen, Szepességi-u. 31. Montag Tibornét, Dob-u. 53., özv. Rieh Emilnét, Budapest, Weinsteln József családját, Nagyecsed,

Emlékmű alapkövetél Sopronban

Julius 16-án (Tamusz 17.) a soproni zsidó temetőben leteszik annak a nagyszabású emlékműnek alapkövét, amelyet a soproni izr. hitközség emel 1600 sopronvárosi mártír és 8000 Sopronban és sopronkörnyékén elpusztult munkaszolgálatos emlékeztetőre. A kegyeletos ünnepségen Duschinsky Jenő lelkész-százados főrabbi és Herschkovics Béla főkántor funkcionálnak. Bizonyosra vehető, hogy a kegyeletos ünnepségen részt fognak venni az ország minden részéről a mártírok hozzátartozói.

Jobb körökben bevezetett

SADCHEN

edja le címét, „Jó parti" jogigére a kiadóba.

FÉRFISZÖVET

különlegességek
HOFFMANN ALFRÉD IV., DEÁK FERENC-U. 19

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT

Lakások Pesten 1-6 } szobáig
Budán 1-1 }

Főbérlet Budapesten bárhol szabadbérű igény, ogozult

Társbérlet minden kerületben

Albérlet minden kerületben

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT
Budapest, VIII. ker., Vas-utca 5. szám

Kegyeletes gyászünneppel áldozott Pécs város társadalma négyezer zsidó mártir emlékének

Pécs, július 4.

Bánat üli meg a várost. Az enyhe mecscki szél gyászlobogókat lengel Pécs középületein. A város háza, az egyházi intézmények, az egyetem, bíróságok, iskolák, párt házak, egyesületi és magánházak homlokzatán fekete lobogók hirdetik a gyászt. Útletek zárva, kirakatok fekete szalaggal keretezve.

A mély gyász ünnepi hangulata lebeg a város felett.

Ma két éve deportálják Pécs város több, mint négyezer zsidó polgárát és most a kevesek, akik visszajöttek az auschwitzi, manthauseni és más fasiszta haláltáborokból összetört szívvel áldoznak mártirjaik emlékezetének.

Gyászol a város

Velük gyászol a város. A visszaemlékezés fájdalmában a bánat, büntudat és a megbotcsátás szelleme szállja meg a lelkeket. Emberek keresik egymás kezét. Emberré válik az ember. Akiben van érzés, megéri a bánatot, a szörnyű tragédia soha nem muló fájdalmát és a négyezer pécsi zsidó mártir koporsójának árnyékában együtt dobogják a gyászoló szívek: soha többé fasisztust.

Az ötszáz pécsi zsidó mellé, akik visszajöttek, felsorakozott a város demokratikusan gondolkodó társadalma és amikor a *Mazkir*-szerűen két *Tórával* megtartott templomi istentisztelet megnyitó gyászszoltára, Mendelsohn Adonau mo Odom kegyeletadó dallama felhangzik a bugó orgonán, a helyet foglaltó közönség sorában legalább annyi a keresztény, mint a zsidó.

A gyönyörű és épen maradt pécsi zsidó templom zúfolásig megtelt. A rendezés mintaszerűen pontos. A nagy tömeg gyászhoz illő méltósággal fegyelmzett. Az első hat sort a küldöttségek foglalják el. Ott látjuk dr. Kertész Endre főispánt, a vármegye képviselőjében Keszér János alispánt, a távollévő Tolnai József polgármester helyett dr. Csolosz Jenő főjegyzőt a város tanácsának népes küldöttségével. Az egyház részéről dr. Hanuy Ferenc kanonok, pápai prelátnak és dr. Harmat Dániel a zirci rend szeniorja jelent meg. A református egyház képviselőjében Nyári Pál esperes jött el. Az orosz katonai paanacsok két magasrangú tisztel képviseltette magát, míg a magyar hadsereg részéről tisztai küldöttség érkezett Virág László vezérőrnagy vezetésével. Megjelent a rendőrség népes tisztai és legénységi küldöttsége az összes politikai pártok, a posta-igazgatóság, kereskedelmi, ipar-üzemeltetési és számos társadalmi

egyesület küldöttsége. Ott látjuk az Erzsébet Tudományegyetem képviselőjében dr. Molnár Kálmán egyetemi tanárt, valamint Vasváry, Holub és Neuber professzorokat.

Zokog a templom

— Sirás és gyász szölitott minket egybe — kezdte nagyhatású beszédét dr. Komlós Ottó pesti rabbi. Bibliái hasonlatokkal állította a megrendült gyászoló közönség elé a tragédiát, mely Pécsről négyezer mártir követelt és megrázó szavakkal látta fel a magyar zsidóság szörnyű szenvedéseit és veszteségeit.

Ezrek a temetőben

A templomi gyászistentisztelet után a közönség gyalog záródokolt ki a temetőbe. A város főútvonalán fegyelmzett rendben, zárt sorokban végigvonuló gyászmenetben résztvettek a küldöttségek és a város demokratikusan gondolkodó rétege is. A menet élén az a két árva gyermek haladt, akik egyedül jöttek haza a deportálásból.

Többször före nőtt a temetői tömeg, amikor Róth Sándor a Pécsi Izr. Hittközség elnöke megkezdte gyászbeszédét.

— Temetni jöttünk, — mondotta — nagy halottja van a városnak, de nem látok koporsót, melyet az édes anyaföld magához ölelne.

— Most két esztendeje, vége-

Négyezer koporsó árnyéka a Mecsekben

— A hagyomány arról beszél — folytatja nagy beszédét Róth Sándor —, hogy egy király keresle és kutatta Mózes koporsóját és a kutató csoport Nébó hegyének környékén kereste. Mikor felmentek a hegyre, akkor úgy látták, hogy Mózes koporsója a völgyben lebeg, és amikor lementek a völgybe úgy látták, hogy a hegy felett lebeg. Erre a kutató csoport ketté oszlott. Az egyik rész felment a hegyre, a másik rész lent maradt a völgyben és akik a hegyen voltak a völgyben látták, kik a völgyben voltak a hegyen látták Mózes koporsóját.

— Mikor mi döbbenetes gyászunkban felmegyünk Nébó hegyére, felmegyünk szülőföldünk vadvirágos Mecsekére, lezünk a szeretett szülővárosra, minden idők esodálatos szép látványa helyett, a völgyben négyezer koporsót látunk és amikor itt lent állunk a völgyben, a gyönyörű Mecseket négyezer koporsóval látjuk beárnyékolva,

— *Kunmadaras példója azt bizonyítja, hogy egyeseknek még nem volt elég az áldozatokból* — mondotta többek között Komlós rabbi és gyászbeszéde alatt zokogással telt meg a templom, elevenné lett a fájdalom és bensőséges kegyelettel gondolt mindenki mártirhalált halt szeretteire.

Mélységesen megható volt, amikor halotti méceset gyújtott a templomban dr. Komlós rabbi és hangos Kaddist mondott a közösséggel, majd Rosenberg Ernő kántor hűgő orgonakísérettel, megható komorsóggal énekelte az El molé Rachaminot.

láthatatlan vértanu-menet indult el a pécsi Lakits kaszárnya siralomházából. Kicsiny emberbimbók, áldott ifju anyák szívűgő alatt gyermekükkel gyűgő gyermekek, iskolás fiúk és lányok, hajadonok és ifjak, az Ur rózsás kertjének legszebbjei, komoly munkás férfiak, családapák és anyák, éltük alkonyatában a jól megérdemelt nyugodt pihenést szomjazó öregek és vénék. A munkabíró férfiak munkatáborokban selylődték.

Négyezeröttszáz pécsi zsidóból, négyezer pusztult el.

Megrázó zokogással hallatja a szíve mélyéig felszegett tömeg a fájdalom hangját. Az ősi zsidó fájdalom hatványozódik a szimbolikus koporsók árnyékában.

— Eladni a diesőség mezején, szívünkben méltó ellenfél vasával, felemelő a megdicsőülte és vigasztaló a hátramaradottakra, de akiket mi gyászolunk, azokat gyáván oda-dobták a Molochnak és halálukban is megalázták őket. A holtakat nem tudjuk feltámasztani. Bűn és bűnhődés nem a mi kezünkben van. Régi jóslat: a holtak megölik gyűlöseiket.

— Mártirjainkunk jelképes sírhelyet építünk most megszentelt temetőnkben. Az élet fáradt vándora, ha lelke pihenésre szomjazik, itt üdülést talál. Mi pedig emléküknök áldozunk minden nap a kegyelet oltárán. A megemlékezés szent tüze fel fogja oldani a lelkeket és a szeretet lesz urrá.

— Szörnyű földrengés rázkodaltatta meg a világot és beritotta fel a népek nyugalmát. Csak a megemlékezés, a megbánás születte szeretet tudná megújítani a héke lelkével az új elhelyezkedést kereső osztályokat, hogy megbecsülők egymást, hogy

soha többé nem lennének sem páriák, sem jobbágyok, sem kiszámánygáltak, sem elnyomottak, hanem emelt fővel, derült homlokkal járó emberek, kik külön-külön kivessik részüket a munkából, a kötelességből, a jogokból, de együttesen énekelnek a szabadság, egyenlőség és testvériség szent dalával a bibliai szótatot: Szeresd felebarátodat, mint lenmagadat.

A közel egy óras megrázó erejű emlékbeszéde után elhelyezte Róth Sándor a négyezer zsidó mártir emlékeztető felállítandó emlékmű alapkövét azzal a kalapáccsal, amellyel 1869-ben a pécsi zsinagóga alapkövét is lerakták.

Vida Miklós a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája képviselőjében lép a színpadra és az együttérző fájdalomtól tolmácsolja kegyeletos emlékbeszédében.

Kiirtjuk a gyilkolás szellemét

A váratlanul Budapestre rendelt Tolnai József polgármester helyett dr. Csolosz Jenő városi főjegyző lépett az emelvényre. Tolnai polgármester baloldali magatartása miatt deportálva volt. Sulyi helyezett arra, hogy távollétében is az ő szavai hangozzanak a gyászolók felé. Állásfoglalásából az együttérzés domborodik ki, a szenvedések átélése. Minél régi szocialista, igazi demokratikus szellemben vezető városát.

— Szomorú gyászünnepe van ma városunknak — hangzik a szó, a gyászoló ezrek felé —, de szomorú gyászünnepe van az egész magyarságnak is. Gyászoljuk és siratjuk azokat a magyar véreinket, akiket ártatlanul ezen a napon zártak, ma két esztendeje, embertelenül, összezsúfolva haláltáborokba és a német koncentrációs táborokba. Minden emberi érzésből kivetkőzött, szélszaggatva apát és anyát, nem törődve, hogy a terhes asszonyok napokon keresztül szülni fognak, nem törődve azzal, hogy belegeket és magukkal tohetetlen öregeket visznek halálba.

Nérót és Hitler ördögi tevékenységét idézi a nagyhatású polgármesteri beszéd, mely ezzel a fogadalommal fejeződik be:

— Szent fogadalmat tesszünk haláluk emlékére ma, ezen a gyászünnepen azoknak, akik Németországban és Magyarországon jeltelen sírokban pottadnak, kiirtjuk azt a szellemet, amely idejuttatta a magyar népet.

Beszélnék a pártok szónoakai

Keszér János alispán megható együttérzésének, megrázó szavakkal adott kifejezést. Bekét és szeretettel hirdett nagyhatású beszédében.

Utána dr. Balassa Miklós a Nemzeti Bizottság elnöke tar-

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

lott emelkedett hangú gyászbeszédet, majd a Püggelen Kisgazdapárt nevében, mely gondolatokkal felépített gyászbeszédét mondotta el Róth Pál nemzetgyűlési képviselő és hitet tett az igaz emberiségről, mely mélysegesen elítéli az ilyen példátlan gazletteket.

A Kommunista Párt részéről Krancz Pál nemzetgyűlési képviselő szólott a gyászolókhöz.

— Soha nem következett volna be ez a szörnyűség — mondotta —, ha az uri Magyarország vezetői nem olyan készségesen szolgálták volna ki ezeket az embereket a gyilkos német náciizmusnak. Azért kell harcolnunk a fasizmus ellen, hogy még egy ilyen 1944 július 4. ne következhesék be.

A Szocialista Párt nevében Turcsits Imre vármegyei párttitkár a fasiszta rendszert osztorozta, melynek tanítása vezetett a tragédiához.

A Nemzeti Perasztpárt szónokája Hunyadi József a Nehé-hegyi bibliai hasonlatra tért vissza és hangoztatta, hogy pártja négyezer koporsó helyett négyezer lövésőt akar a gyászba borult pécsi zsidóságnak adni és azért dolgozik, hogy az elhunyt világ gazteltel soha meg ne ismétlődhessenek.

Dr. Karl Lajos a Pécsi Kereskedők Testületének ügyvezető elnöke névszerint idézte a mártírhalált halt kereskedő kartársakat, akik becsületben eltöltött munkás élet után áldozatul estek a fasiszta bahdittizmusnak.

Zsadányi Oszkár hírlapíró a Munkaszolgálatosok Szervezete részéről helyezte el koszoruját az alapító letételénél és kegyelettel adózott az elpusztított munkaszolgálatosok mártírelmének.

Utat jelöl a pécsi példa

Alkonyba borul a nap. Az Él molé rachamine hangja szárnyal a kántor ajkáról. A Ibrabbi Kaddist mond. Mély megilletődéssel vonul el a tömeg. A pécsi zsidóság kegyelme hivatkozta ezt a fegyelmet és mélyseges gyászmal megrendezett emlékünnepet. Jól-essé érzéssel állapítjuk meg, hogy Pécs város keresztény társadalmában termékeny talajra talált a gondolat és ha a felszaggatott sebek eleven fájdalommal keresztül keserűség él még a zsidó szívemben; ez a megértés, a tapasztalt jószándék utat jelöl a megbékélés felé.

Utat mutat a pécsi példa. A gyász méltóságában feloldódnak a szívek, felemelkednek az emberi lelkek és közelebb kerülnek egymáshoz.

FÜLDES GYÖRGY

JOBBI NŐ, kinek férje nem tért vissza, két gyermekkel ELMENNE VIDÉKRE háztartás vezetésére, vagy bármilyen munkát felmezőkért és lakásért elváltak. „Jó bánásmód” jellegű a kiadvány.

UJBÓL MEGNYITJÁK A PRÁGAI ZSIDÓ MUZEUMOT

A negyven évvel ezelőtt alapított prágai Zsidó Múzeumot a napokban újból megnyitják. A német rémuralom alatt a múzeumot zsidóellenes muziummá alakították át.

MACH SANYÓ VÁLLALTA A FELELŐSÉGET A ZSIDÓK DEPORTÁLÁSÁÉRT

Vasék szlovák „zsidókirály” ellen indított háborús bűnpertben a pozsonyi népbíróság kihallgatta Mach Sanyó volt szlovák belügyminisztert is, — jelenti a pozsonyi rádió. Mach teljes mértékben vállalta a felelősséget a szlovákiai zsidók deportálásáért és részletes beismerő vallomást tett.

GYÁSZTISZTELETT A BELGRÁDI ZSIDÓKÉRT

A belgrádi zsidó hitközség gyászistentiszteletet rendezett a temetőben azokért az elhunyt zsidókért, akik a német fasiszta megszállás alatt életüket áldozták fel a nép szabadságáért.

FIGL OSZTRÁK KANCELLÁR FOGADTA A BÉCSI ZSIDÓK KÜLDÖTTSEGÉT

A zürichi Israelitisches Wochenblatt tudósítást közöl arról a látogatásról, amelyet a bécsi hitközség küldöttsége, David Brill elnök vezetésével, Figl osztrák kancellárnál tett.

A bécsi zsidóság megbízottai felhívták a kancellár figyelmét arra, hogy a visszatért zsidók száza még mindig nem tudták visszakapni ingóságait. Most, amikor a kormány a náciellenes harcokat bizonyos kedvezményekben kívánja részesíteni, talán mód kínálkozik, hogy a náci által üldözött zsidók legalább a saját holmijaikat visszakapják.

Figl kancellár ígéretet tett a zsidók sérelmeinek orvoslására és kilátába helyezte, hogy fokozottabb mértékben hallgatják meg a zsidókat minden olyan kérdés elintézésénél, amelyben zsidók is érdekelve vannak.

ZSIDÓ FÉLÓRAK A PÁRIZSI RÁDIÓBAN

A párizsi rádió hetenként zsidó félórát rendez pénteken délután 14 óra 10 perctől 14 óra 40 percig.

Két héttel ezelőtt André Zanoui rabbi, egy héttel ezelőtt pedig Julien Weill országos főrabbi mondott beszédet, a műsor többi részét pedig egyházi énekek töltötték ki.

EMELKEDIK A ZSIDÓ HALÁLOZÁSOK SZÁMA BÉCSBEN

A zürichi Israelitisches Wochenblatt szerint: állandóan emelkedik Bécsben a zsidó halálozások száma. Az ok a volt internáltak legyöngült szervezetében, a rossz ételmezési viszonyokban és a lakásinségben keresendő.

17 MILLIÓ DOLLÁR! GYÜJTENEK AMERIKÁBAN A LENGYEL ZSIDÓKNAK

Dr. Emil Sommerstein, a varsói központi zsidó segélybizottság elnöke, sajtókonferenciával indította el a lengyel zsidóság javára indított amerikai gyűjtést.

17 millió dollár szükséges ahhoz, hogy a tönkrement lengyel zsidóságot újból beállíthassák a lengyelországi gazdasági életbe.

Dr. Emil Sommerstein szerint: e pillanatban csupán 130.000 zsidó él Lengyelországban, de — ha befejeződik a zsidóknak a Szovjetunióból való visszatérése — ez a szám könnyen 220 ezerre emelkedhet.

MI VAN HOLLANDIÁBAN?

A holland kormány rendeletet bocsátott ki, amelyben vizsgálta az állásaitka a felekezeti, vagy fajuk miatt elbocsátott zsidó köztisztviselőket.

A magángazdaság területein szinte az egész vonalon megtörtént a zsidók rehabilitálása.

Nehézségek csupán az eltulandított ingóságok visszaszerzése körül mutatkoznak.

AZ ISMERETLEN ZSIDÓ SZOBRA BINDERMICHLBEN

A zürichi Israelitisches Wochenblatt ausztriai tudósítója beszámol azokról az emlékünnepekről, amelyeket a maullhaseni lábor felszabadulásának évfordulóján tartottak.

Bindermichlben emlékművet emeltek az Ismeretlen Zsidónak, akit a világ távoli részéből hurcoltak a náci a hitleri fenntartóság alá tartozó területek deportált-láboriba.

Linzben a volt deportáltak felvonulást rendeztek. A menetben az osztrák, olasz, görög, lengyel és spanyol zsidók mellett, a zsidó lobogó is szerepelt. A zsidó felvonulók a Hatikvát énekeltek. A volt deportáltak gyűlése íratot intézett Truman elnökhöz, akinek köszönetet mondtak a felszabadulásért és hálájuknak adtak kifejezést azért a törekvésért, amellyel 100.000 zsidónak palesztinai certifikátot kíván szerezni.

(SÓS)

Az újpesti izr. hitközség

deportáltak testvérei mártírhalálának évfordulóján (Támu 20), július 18-án este 8 órakor, a vértanúk emlékére templomunkban (Benczky-u.8.) gyászistentiszteletet tart. 19-én reggel 8 órakor az újpesti izr. temetőbe zárándokolunk. Felkérjük Testvéreinket, vegyenek részt méretetlen fájdalomunk kifejezésében. Az Újpesti Izr. Hitközség vezetősége.

HIVJON! JÖJJÖN!

Veszek: férfi és női ruhát, fehérneműt, szőrmekabátokat, Irógépet, pénzszekrényt, porcellánt, kerékpárt, motorkerékpárt, fényképezőgépet

PETŐFI SÁNDOR-UTCA 2. ÁTJÁRÓHÁZ GERSTL-MAJOROSI

Kávéház, vendéglői berendezés

GYORSMÉRLEGEK,

NATIONALKASSZÁK,

IRÓGÉPEK,

vétel eladás

Rosenfeld

Népszínház-utca 31

Irógép, számológép

vétel — eladás — javítás garanciával Karbantartás. SURANYI, Teréz-kört 30. Telefon: 180-497.

Mosonmagyaróvári izr. hitközség

felkér mindazon hittestvéreinket, kiknek mosonmagyaróvári izr. temetőben hozzátartozói sírja van, hogy a temető rendezésével felmerülő költségekhez hozzájárulni szíveskedjenek.

Továbbá közöljük, hogy temetőnkben 20 mártírhalált és 23 adótkal levő mártírhalált halt hősünk van, felvilágosításra készséggel áll rendelkezésünkre az Izr. Hitközség.

Pályázat

Budapest, Akácia-u. 22. sz. alatti Orth. Templom

rabbi állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhat leendő képesítéssel bíró orth. rabbi, jó hitszónok.

Pályázat Grosz Farkas, VII. Akácia-u. 9. címre küldendő.

Ugyanott jó Bást-Tellő és Bást-Kore gondnoknak felvételük.

Házvezetőnőnek elmenne

vidékre egy vagy több urhoz, 56 éves nő. „Kittusban” foglalkozású, jó háziasszony a kiadvány.

A gyilkos urak „véleménye“ - rólunk

II.

Szirmai Rezső „Fasiszta lelkek“ című könyve alapján, amely a háborús főbűnösökkel a börtönükben folytatott beszélgetéseket adja vissza igen érdekesen, már megismerkedtünk Antal István és Bakó László „kifinomult“ lelkivilágával. Ezuttal a löbbiek következnek sorra. Mindenekelőtt Basch Ferenc, a magyarországi Volksbund vezetője, akit a könyv künö szerzője nagyon helyesen, mindvégig németesen „Franz Basch“-nak nevez, mert ő volt „a Führer magyarföldi helytartója“. Még a szemünk előtt vannak azok az „akkori“ szájtepő sajtóban megjelent képek, amelyek Basch urat, ezt a sváb félistent ábrázolják, amint „ellép“ gyil-

kos, hazaáruló és aljas „pudagészir“ SS-csapatái előtt. Persze, feltartott karral, mint berlini főnöke, akit ezek a fiók-bitlercek ájult imádatlalt majmoltak. Ez a Basch volt az, aki Magyarországon a „hitlerajt“ elültette és magját sűrűn öntözgetve, kiterelbelyesítette. Még semmiről, de semmiről nem volt szó, amikor ő már igen cöltudatosán képviselni kezdte az itteni német „népesoport“ egyénieskedő kívánságait, követelésekkel lépett fel, amelyek egyre vakmerőbbek és szentelenebbek lettek; akkori gyáva és gyatra politikusaink pedig bedőltek neki. Végül már Basch ur diktált és minden kívánságát reszketve, a lehető legnagyobb gyorsasággal teljesítették.

Basch Ferenc mint filozemita

Ez a Basch, aki kinyitotta a vészhozó szelepeket és sváb testvéreivel, alárendeltjeivel a legnagyobb veszedelmeket zúdította reánk, magyar zsidókra, természetesen „szintén“ nem volt antiszemita.

— Antiszemita? Soha nem voltam. Ellenkezőleg. *Filozemita voltam.* Gyülecsinken nem türtem a zsidózást.

— Önt tulságosan elragadja a hév! — válaszolta erre a hazug kitérésre a Fasiszta lelkek írója. — Miért lett volna Ön filozemita?

— Egyrészt műveltségemnél fogva, amely a *humanizmus* (még ő mert beszélni humanizmusról; ez az ember-evő!) mélyébe eresztí gyökereit, másrészt szerelmem révén. *Tizenöt éve szeretek egy zsidó hölgyet.* Szeretem őt lelkiem egész hűségével...

— A németek bevonulása után is fenntartotta összeköttetését szerelmével?

— Természetesen. Elrejttem őt, hamis papirokat szereltem neki és családjának és mindent megtettem, amit csak tehettem.

Neki is volt egyetlen zsidója, mint a többinek. Ezt az egyet segítette, a többit hóhérékre juttatta.

Basch irodalomszakos tanár urnak legfőbb vágya egy háromszáz pengős tanári ál-

lás és az volt, hogy a könyvei közé vonulhasson és irhasson. De mivel ezt nem sikerült elérnie, felcsapott népvézérnek. Beszélgetés közben mindig ellágyul, ha erről az egyetlen zsidó nőről beszél.

— Uraim! — jelentette ki nagy hangon. — Ha ő (nagy „ő“-vel) nem lett volna életben talán *németi szocialista lettem volna.* De rajta keresztül láttam, hogy nem igaz a *zsidóság alacsonyabbrendűségéről* szóló elmélet...

Igazán megtisztelő, hogy végre Franz Basch is elismerte: nem vagyunk alacsonyabbrendű „faj“. Elpanaszolta, hogy amikor az igazi, a valódi németek bevonultak, őt a „hazai németiség“ vezetőit jeljelentették a Gestapónál, mert nem antiszemita.

— Jelentkezniem kellett Winckelmannál és részletes jelentést kellett tennem Himmlernek. Igyekeztem mindent kimagyarázni, mert *rettentően féltem a Konzentrationlager*től...

Ezt azok után, hogy engem behajtottak a KZ Lagerbe, igazán megértem. De ők csak a saját hőriüket féltették és amitől ezek a gyáva népvézérek remegtek, azt egyenesen „javallták“ nekünk.

Szirmai Rezső meg is jegyezte:

— Nyilván azért félt, mert tudta, mi történik ott. Milyen hatással volt Önre tizenötmillió ember meggyilkolása ezekben a táborokban?

A professzorból lett kis fiók-führer szendén válaszolt:

— *Csak most tudtam meg,* hogy ilyen rettenetességek történtek ott. Soha nem tudtam. És tudják, uraim, — *nem is akartam tudni.* Ha hallottam is süttogni ezekről a szörnyüésegekről, el akartam fogadni a hivatalos cáfolatot, mert *jól esett elfogadni* és el is fogadtam. Az ember a vágyait szereti elhinni a realitásban...

Jó csomó vattával dugta be a fülét, hogy ne hallja a zsidók halálhörgését, velőtrázó sikolyát. De, amikor az Andrássy-ut 60-ban alba az ugynevezett „véres cellába“ került, amelyben a nyilasok számtalan zsidót kivégeztek, itt „állandéan borzongott“, felriadt álmából és belátta, hogy nem kellett volna azt csinálnia, amit csinált.

— Amiben hiszek — folytatta hazudozásait —, *emberiség, jóság.* Ha az utcán mentem és hangyákat láttam futkározni a lábam előtt, ti-

pegve kezdtem járni, nehogy egyet is eltiporjak...

A szerző máris készen volt a logikus válasszal:

— És ezért állt olyan eszme szolgálatában, amelyik *tizenöt millió védtelen embert legyilkolt* és az egész világot katasztrófába döntötte!

Basch teljes portréjához tartozik még ez az ecsetvadás:

— *Segített Ön az üldözött zsidókon?*

— Igen. Például egy *Buzás Mihály* nevűn... (*Hosszu gondolkodás után sem tud több nevet mondani.*)

A pszichoanalitikus beszélgetés utolsó mondata ugyan csak jellemző ezeknek a néptribunoknak jellemzősárgára:

— Ha nem kötnek fel, *individualista* lesznek! (A fal-kacelnélet megvalósítójai) És ne dobjanak ki ebből az országból! *Oda* menjek lakni, azok közé?! (Igy félt a néptestvéreitől) *Akkor inkább kössenek fel!*

Ez a kívánsága azóta már teljesült!

GYÖRGY ENDRE

(Folytatjuk.)

Amerikai kézbesíthetetlen csomagok cimzettel jelentkezzenek

Az alábbi jegyzékben szereplők, akiknek a posta nem tudta kikézbesíteni Amerikából érkezett csomagjaikat, személyazonosságukat igazoló iratokkal jelentkezzenek VII., Vespényi utca 3. I. em. 9. sz. alatt, a 741. sz. postahivatalban.

B.
Pfeifer Istvánné
Fejes János
Keszörcse Endre
Kurtz Salamon
Kemény György
Magyar Emilné
Moskovits Mikszáné
Edlition Nagel Makral
Herezegh Irma
Krausz Mártonné
Gottlieb Ernő
(Goly) Gold Lajosné

A. B. Breuer
Bernáth Jenő
Walter Sándor
Max Hertz
Ziehy Henriette Geis Gyuláné
Gross Kálmán

A.
Rajner Zoltán
Galfreud Jenő
Shwark Adolf

K.
Üzv. Czetti Sándorné
Fried Gyula

A „Tarbul“ Héber Kultúregyesület,
Budapest, Rókk Széárd-u. 26. III.

pályázatot hirdet

iskoláiban beléltendő tanítói,
illetve különböző szakcsoportu

tanári állásra.

Pályázhatnak okl. elemi iskolai
tanítók, okl. polgári iskolai és
okl. középiskolai tanárok.
Héberül tudók előnyben. A pá-
lyázat beadási határideje: 1946
augusztus 15.

Jobb házból való, szombattartó

TANULÓT uriszabóságba

Baktással felveszek,
Sip-utca 19. III. 14.

Deportált özvegye, 40 éves, közép-
tanulmányos, főbérleti lakással, meg-
ismerkedne jószívuval urral

házasság céljából

„Jó házasszony“ jellegre a ki-
adása.

Feleségül veszem

azt a csinos, független, házias
urasszonyt vagy leányt, ki saját
lakással rendelkezik, 40 éves,
életképzett kereskedő vagyok.
Bővebbet kölcsönös szimpátiá-
esetben levelet „Egyedül mar-
radtam 49“ jellegre a kiadóra.

Orvos,

43 éves, komoly praxissal,

nőstülne.

Jómagjelenségű, intelligens nők-
nyok választást kéri 24-30-ig.
„Abszolút“ jellegre a kiadóra.

AUTÓ

SZAKISKOLA

Hatóságilag vizsgáztat
felelősséggel.

Hikádé

Teréz-körút 7

Tel.: 224-862

KERBER autószakkönyvek

Maiké háztartásban főzést
vagy konyhára KOSEROZÁST
vállalok. Cim: VII., Holló-u. 12.
I. emelet 15.

Az Ifjuság Hangja

Rovatvezető: Benoschofsky Ilona

Rövid mese, mégincs vége

A tudós jeruzsálemi rabbi történetének végét nagyon sok gyermek fejtette meg nagyon ügyesen. Valamennyinek a közlésére nincs elég helyünk, így csak néhányat közölhetünk.

Trébitsch János György (eliskolai IV. o. 1.):

„A rabbi azt mondta: ezeket a szobrokat, amelyekben semmi lélek nincs, gyékénnyel takaralgatók, de ezeket az embereket fázni hagyjátok, akik reggeltől-estig dolgoznak. Nem ilyenek képzeltem el Rómát.”

Ungár Vera (kereskedelmi isk. tan. I.) lelkesen így ír:

„Csak burkoljátok jó melegbe kényes testű szobraitokat, csak védjétek a szél foga, a tél hidege ellen! Ok emberi alkotások, ők a ti teremtményetek. De szegény árva emberek hadd fázzanak, hadd tépje a hideg testüket, ők „csak” Isten alkotásai. Az ember mindig nagy-

képű, ami az ő műve többre tartja Istenénél is.”

Grosz Ferenc (elemi isk. IV. o. 1.) érdekesen írja a következőket:

„Nagyon jól van ez így — ezt mondta a rabbi. Az emberek menjenek, dolgozzanak, keresenek pénzt és vegyenek maguknak ruhát. Az élettelen szobrot kell védeni, mert az nem tud magán segíteni.” — Sokban igazad van, noha a tudós rabbi nem így fejezte be meséjét. Nyugodt, békés időben valóban inkább munkát kell adni a ruhátlanoknak, hogy ruhát szerezzen magának, mint alamizsnát. Különleges időkben azokban — mint amilyen ez a mostani is, amiben mi élünk — nem tudnánk egymás megsegítése nélkül élni.

Nagyon meg kell még dicsérnem a következők megfajlásait: Elsősorban Fried Ferenc lehelét, aki még csak első ele-

mista, mégis nagyon okosan ír. Külön dicséretet érdemel Blum Zsuzsa, Deutsch Irén, Frank György, Weisz Judit, az Eötvös-utcai elemi III. o. tanuló; Párczel Edit, Schindleg Zsuzsa, Nagy Mária és a Zsigmond-utcai elemi teljes III. és IV. osztálya.

Megnyílt

a Rózsadombi Gyógyintézet

bel- és nőgyógyászati, diéta és klimatikus szanatórium.

Bp. II., Alsó-Törökvesz-ut 4

Érdeklődés és jelentkezés a helyszínen vagy dr. Frigyes László főorvosnál: Bp., VI., Andrássy-ut 40. Telefon: 421-718.

Ritidális kosztroz ragasztókat számára szigorúan alkalmatlanság tejes-konyhai

A háztartás minden ágában járta munkabíró nő, UZEMI KONYHÁRA ELHELYEZKEDNE, esetleg magányoshoz, mint bejáró. Spitzer Margit, Damjanich-utca 30. II/4a.

Keleteurópai zsidó zene

A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya és a Goldmark Zeneiskola zenei sorozatuk harmadik rendezvényeként fenti címen adott hangversenyt a kultúrteremben. A terem — forró vasárnap délelőtt — megtelt, a közönség lelkesedett, pedig — zsidó zenét hallott! Olyan zenét, mely sehol sem szerepel a hangversenyek műsorain, melyek általában programukká tették, hogy lehetőleg mindig ugyanazt találják, lehetőleg egyforma találásban. Zsidó zenét, de egyben — valódi művészetet, művészi kivitelezésben. Ha van feladat, amely magától értetődő, amely — hogy úgy mondjam — önmagát diktálja, akkor itt ilyen feladatról van szó. az egyetemes muzsikának zsidó tartományait vajjon ki mossa meg, ha nem a zsidó kultúra képviselői? Olyan feladat, melynek teljesítését — mire hirt terjed — bizonyára már nemcsak a zsidóság fogja várni és szívesen látni, hanem minden barátja az igazi muzsikának.

A keleteurópai zsidó zene nem öskulturája a zsidó zenének. Bár ez a zene, melyet a közönség leginkább érez „zsidó-nak” élénk, színes, fanyar-édes melodikájában, sok idegen ér és patkát olvadt benne egybe és duzzadt a századok folyamán azzá a folyamattá, amely messze

kanyargó útjában mindenütt belesimult a változó tájba. Az orosz-lengyel mezőkön zsidó eget tükröz. Meleg muzika, bő invencióju, egyformán érzelmes és derűs muzsika, mely azonban alkalmas a misztikus elmélyedésre, az extatikus felemelkedésre, a vallásos révület formabontó magábadarmedésére is. Gazdag zene, mely meghiteltet ma legjobb komponistáink egész sorát.

Ez a hangverseny ennek a zenének ugyszólván minden hangját megszólaltatta, minden színt-fényt megvillantotta. A mai orosz muzsikának egyik vezéralakja, Prokofjev, régebbi keletű „Nyitánya zsidó témákra”, a moszkvai zsidó színház jellegzetes hangszergyűjtésében (vonósnégyes, klarinét és zongora, melynek sajátos jellegét a klarinét hangszíne adja) szólalt meg. Jellegzetesen mólqbus tánc-témája lírai busongás közjátéka után tér újra vissza. Finom és rolyamatos ritmika, a hangszínek mesteri keverése, elegáns vonalvezetés, diszkrét és mégis hatásos eszközök gazdaságos használata jellemzi a művet, melyet tökéletes összjátékban, ugyszólván költői muzikalitással szólaltatott meg Rothfeld Gábor és Rényi Albert (hegedű), Lulács Pál (brácsa), Dénes Vera (cselló), Brust György (klarinét) és Fraknoi Károly (zongora).

Misa Elman és Achron zsidó melódiai Rothfeld Gábor hegedűjén nemes verettel, bensőséges kifejező tónussal, választékos izéssel énekeltek. Sik Olga keleteurópai zsidó dalok színes sorozatában valóságos képlárat adta ennek a zenének: vő; és bus, vallásos és pajkos, intim és extatikus hangok világítottak rá a lengyel-orosz zsidó élet különös (ma már elmerül) világára.

Külön színt adott ebből a világból az a két chaszid zsolttár, amelyet az átélés hitelességével, az előadás elhittető külsőségével, de elsősorban belső meggyőző erejével, szépen és melegen énekeltek el minden kísérel nélkül Herskovits Béla. A Buber mesteri közvetítéséből ismert chaszid lélek itt kendőzetlenül, hiteles, nyers misztikumában derengett fel.

Mindenképen betöltözte a hangversenyt Kelen Hugó három zenei képe a „Csodarábbi” című játékból. A három kép: a tanház dudoló zümmögése, a csodarábbi elragadtatott ünneplése és a lakodalmi tánc paroxizmusig fokozódó ujjongása. A zenei együttes ugyanaz, mint a Prokofjev művében, lényegesen gazdagodva azonban az énekkar közreműködésével. Ami azonban megkap ebben a műben és magával ragadta ugy a hallgatót, mint a közreműködőket, az az átélés áradó forrósága, nyers és mégis gyöngéd

közvetlensége, hitvalló őszintesége, a puritánul egyszerű művészi eszközök „bevetése” olyan emberi kitárulással, intenzív szenvedélyességgel, amely az izig-vérig muzsikus, de éppoly mértékben az izig-vérig ember jelenvalóságából ered. A fent felsorolt közreműködők együttese (tulnyomórészt a Goldmark Zeneiskola tanárai), valamint a Zeneiskola kamarakórusa, nemcsak tudása legjavát adta, de együtt élt a szerző minden intenciójával. Az előadás sikerének döntő részese Fraknoi Károly, a kamarakórus vezetője, aki a zongora mellől vezette a pompás együttest, egyuttal kísérelte az est szólószámait, sokoldalú, finom és választékos művészzel.

Bevezetőt mondott és valamennyi számot ismertette Kelen Hugó. Szavaiból a zsidó zene problematikája, de elsősorban a kapcsolatos reánk: közönségre, nevelőkre, kulturális vezetőkre és a zene művelőire háruló kötelességek nemcsak világosan domborodtak ki, de a meggyőződés hevével is és olyan közvetlenséggel, amely pillanatra sem lévesztette el hatását.

A közönség hálás volt és lelkes, szívesen látnók (és talán el is várnók), hogy ilyen alkalomkor ne hiányozzanak azok sem, akiket a zsidóság szellemi vezetőinek ismerünk.

Dr. László Zsigmond

Hirek Palesztináról

A palesztinai angol kormányzat lépései a zsidóság letörésére

A palesztinai angol kormány által a palesztinai zsidók ellen megindított akcióról legutóbb rövid jelentést adtunk. Most a zsidó távirati irodák, a PALCOR és a J. T. A. jelentései alapján részletesen beszámolunk a nagyjelentőségű eseményekről.

A Jewish Agency vezetőinek letartóztatása június 29-én hajnali 4 órakor kezdődött, amikor Fischman J. L. rabbit, a Jewish Agency végrehajtóbizottságának tagját, aki a távol levő Ben-Guriont az elnöklésben helyettesítette, lakásában letartóztatták. Fischman rabbi letartóztatásakor kérte, hogy sabbatra való tekintettel ne szállítsák el autóját, a brit katonák mégis erőszakkal betuszkolták egy teherkocsiba. Egyidejűleg a végrehajtóbizottság tagjai közül letartóztatták Jicchak Grünbaum-ot és Moske Scharok-ot, továbbá dr. Bernard Joseph-t, a politikai osztály vezetőjét, David Remez-t, a Vaad Lemmi elnökét, Meir Berlin rabbit, Meir Jaarit, a különböző pártok vezetőit, a nagyobb hitközségek elnökeit és számos más jelentős személyt. A letartóztatottakat azonnal az általi és latrumi internálótáborokba szállították. Fischman rabbi, vallásos érzelmények megsértése miatt éhségsztrájkba kezdett.

Házkutatások a zsidó hivatalokban követték a letartóztatásokat. Még szombaton hajnalban átkutatták a Jewish Agency jeruzsálemi központi épületét, ahonnan elvitték az összes iratokat. Hasonló házkutatásokat fogantatosítottak a Jewish Agency tel-avivi és haifai hivatalaiban, továbbá a Keren Kajemet, a Keren Hajeszod, a Hiszladrut szakszervezet, a Wizo, a Menekültügyi Hivatal, a Munkás Bank és más intézmények, valamint a „Davar” napilap szerkesztőségének helyiségeiben. Legtöbbször kézigránálta nyitották fel az ajtókat és a páncélszekrényeket. Az angol katonák mindenütt nagy rombolást végeztek, feldúlták az irattárakat és a hivatalok be rendezése számos esetben elűnt. A központi intézmények páncélszekrényekben talált jelentős pénzeszegeit magukkal vitték. Az okozott károokra vonatkozólag már számos kárigénybejelentés érkezett.

A kolóniákon kutatásokat és letartóztatásokat fogantatosítottak. Ramat Rachel, Rehovot, Givat Brenner, Naan, Tel Amal, Ejn Harod, Asdot Jakov, Dagania A, Jagur, Noar Oved, Mismar Hasaron, Maabarot, Tel Josef, Mizra telepeken megjelent az angol katonaság, hogy fegyverek után kutasson. A telepesek passzív ellenállást tanúsítottak és amikor igazolásra szólították fel őket, megtagad-

ták okmányaik felmutatását és mind csak azt felelték: „Palesztinai zsidó vagyok.” A katonák több helyen fegyverüket használták, egyes helyeken könnygázzal törték le az ellenállást. Az eljárásnak a falvakban öt, Tel-Avivban egy halálos áldozata volt, míg több zsidót súlyosan megsebesítettek. Az ellenálló telepesek nagyrészt letartóztatták, úgyhogy a letartóztatottak száma 2000 főre emelkedett.

A palesztinai fölkormányzó hivatalos nyilatkozata, amelyet a rádió útján tett közzé, a brit akciót azzal indokolja, hogy a kormány nem tűri a Palesztinakerdés erőszakos megoldását, bármelyik fél részéről is törekedjenek erre és miután a zsidókat több ízben hasztalanul

A zsidóság válasza: a szolidaritás impozáns megnyilatkozása

A Jewish Agency a következő nyilatkozatot böcsátotta ki június 29-én: „Az angol kormányának az az intézkedése, mellyel a Jewish Agency Végrehajtó Bizottságának tagjait letartóztatta és a palesztinai zsidó közösséget erőszakos módon védtelenre tenni törekszik, nyílt támadás a zsidó néppel szemben. Ezt a lépést úgy beállítjuk, mintha az csak a palesztinai zsidó közösség egy kis csoportja ellen irányulna, éppen olyan félrevezető, mint amennyire hamis az a megállapítás, hogy a Jewish Agencynek része van az erőszakos eseményekben. A palesztinai zsidó közösség nem adhatja fel jogát az önvédelemre, nem hízhatja sorsát olyan közigazgatás kezeire, amely a palesztinai Királyi Bizottság szerint nem tudja teljesíteni azt az elvárt kötelességet, hogy a közbiztonságot biztosítsa.

Ez a kihívó lépés beteljesése annak a politikának, amely Nagybritánia által a mandátumban vállalt kötelezettségek megsértését jelenti. Kiszérelt ez a brit kormány részéről, hogy elterelje a közfigyelmet arról a politikáról, amelynek célja Palesztina kapujának bezárása Hitler irtóhadjáratalának megmenekültjei előtt. Ez a politika arra irányul, hogy megsemmisítse a zsidó nép eddigi teljesítményeit és jövőbeni törekvéseit Palesztinában és ezt csak azért tették magukévá, hogy megnyugtassák a muftit, akinek ezáltal újból lehetővé tették, hogy elmeneküljön és szabadságát visszanyerje és közelkedjen arab és brit barátait irányíthassa. A zsidó nép vezetői nem hagyják magukat megfélemlíteni és tovább folytatják a harcot a zsidók jogaiért, hogy hazájukba visszatérhessenek és szabad, független népként élhessenek a Zsidó Államban.”

figyelmeztették a terror következményeire, a kormány most kénytelen volt beavatkozni. Az eljárás csak a rend fenntartását célozza. A Jewish Agency-t ezidőszereim nem akarják felosztatni, vezetőit azonban le kellett tartóztatni, mert — a kommuniké szerint — kapcsolatban állottak a zsidó terror-eszközökkel.

Dr. Weizmann-t erős őrizet mellett a fölkormányzóhoz vitték kihallgatásra. Weizmann figyelmeztette a fölkormányzót azokra a súlyos következményekre, amelyeket az eljárás maga után vonhat. Követelte a zsidó vezetők azonnali szabadon bocsátását, ellenkező esetben nem áll módjában a zsidó lakosság fegyelmét biztosítani és minden felelősséget a kormányra kénytelen áthárítani. Weizmann nem tartóztatták le. Haifában a zsidó lakosság a hatóságok tilalma ellenére óriási felvonulást rendezett, amelyben követelle vezetői kiengedését az internálótáborból.

A gyűlés a következő felhívást intézi a világ zsidóságához: „A palesztinai Jisuv harci frontja ma az egész zsidó nép arcát jelenti, mert ebben a küzdelemben az egész zsidóság reményeségei forognak veszélyben. Mindenkinek csatlakoznia kell ma a Jisuvhoz és a clouista megfogalomhoz abban a nagy küzdelemben, amely a nemzeti célkitűzések megvalósításáért folyik. Nem lehet most nyugalom a zsidó világ egyetlen pontján sem. A bevándorlás után vágyódo, meggyőződött Izraelnek üzenjük: **„NE VESZITSÉTEK EL BÁTORSÁGOTOKAT, HISEZEN AZ ELLENÜNK TÁPLÁLT GONOSZ SZÁNDÉK A TÖRTÉNELEM SORÁN MÁR ANNYISZOR MEGSEMMISÜLT ÉS EZUTTAL IS MEG FOG SEMMISÜLNI AZ EGÉSZ JISUV ÉLETÉT ÉS MUNKÁJÁT TETTE KOCKÁRA EBÉN A HARCBA, AMELY AZ ORSZÁG KAPUJÁK MEGNYITÁSÁÉRT ÉS A ZSIDÓ HAZA NEMZETI FÜGGETLENSÉGÉRT FOLYIK ÉS EBEN MEGHÁTRÁLNI SOHA NEM FOGI ELHATÁROZOTTÁGUNK ÉS TÖRETTEN HITÜNK ERŐSÍTSEN BENNETEKET ÉS A TI SZELLEMEK INSPÍRALJON BENNÜNKET A TOVÁBBI KÜZDELEMRE.”**

A Zsidó Világkongresszus végrehajtóbizottsága Newyorkban ezt a nyilatkozatot tette közzé: „A Jewish Agency végrehajtóbizottsága tagjainak a palesztinai angol hatóságok által való letartóztatását nemcsak a palesztinai zsidó közösség és a cionista mozgalom, hanem az egész zsidó nép elleni támadásnak tekintjük. Az angol kormány ezzel a támadással egyoldalul kibújni igyekszik azon kötelezettsége alól, amelyeket a mandátum-szerződésben vállalt. A Jewish

Agency az egész zsidó nép nemzetközileg elismert képviselője minden a palesztinai zsidó otthon felállítására vonatkozó kérdésben és ebben a minőségében 52 nemzet kormánya erősítette meg, amikor a palesztinai mandátumot Angliára ruházták. A Jewish Agency végrehajtóbizottsága ellen fogantatosított támadást tehát visszautasítjuk, mint a nemzetközi jog erőszakos megsértését, éppen olyan időben, amikor a világ jövője oly nagy mértékben a nemzetközi jogszabályok betartásától függ és amikor a nagyhatalmaknak különösképpen elő kellene járniok a kis népek jogainak megőrzésében. A palesztinai angol megszálló csapatok erőszakos eseményei ellenére kinyilvánított változatosan együttérzésünket a Jewish Agencyvel. A Jewish Agency a zsidó nép legmagasabb elismert nemzetközi szószóelője marad minden Palesztinát érintő kérdésben. Kinyilvánítottunk korlátlan támogatásunkat a palesztinai Jisuv irányában, annak küzdelemben az angol kormány törvénytelen akcióival szemben, amelyek a Zsidó Nemzeti Otthon Palesztinában való megalakítását most alá akarják ásni. A Zsidó Világkongresszus nevében, amely 50 ország zsidóságának hivatalos testületét képviseli, az emberiség lelkismeretéhez és a világ kormányaihoz fordulunk, hogy ne támogatassák azt a kegyetlen igazságtalanságot, amely nép a világ összes nemzetei közül a legtöbbet szenvedte a háborúban és amely most egy évvel a háború után még mindig üldözötteknek és megaláztatásoknak van kitéve.”

A „Board of Deputies”, az angol zsidó hivatalos szerve londoni konferenciáján így foglalt állást az eseményekkel szemben: „A Board of Deputies” megütközéssel értesül arról a csapásról, amely tülhaladja mindazt, amit a zsidók az angol kormánytól várhattak. A zsidó nép a legnagyobb szenvedéseket élte át történelme során, amelyek 6 millió fiának kirtulásában elérték csúspontjukat. A zsidóság bizott abban, hogy a béke beköszöntésével az angol kormány megfelelő lépéseket tesz, hogy vigaszt és győzelmet nyújtson a náci öldöklésből megmenekült zsidóknak. — Dacára az angol-amerikai vizsgálóbizottság egyhangú jelentése által adódott lehetőségnek, a kormány most támadást intéz a Jewish Agency ellen. — Az angol zsidók felhívják állampolgár-társaikat és az egész angol népet, hogy gondoskodjanak a kormányintézkedések hatálytalanságáról és a Fehér könyv törvénytelen politikájának megszüntetéséről.”

Einstein Albert mily megütközését fejezte ki az angol és amerikai kormányhoz intézett üzenetében, amelyben követeli a 100 000 bevándorló azonnali engedélyezését.

(RÓTH)

H I R E K

— Erdekcs ipari és mezőgazdasági kiállítás. A Joint Munka- és Üzemiszervező csoportja július 18-tól a Fürst Sándor-u. 21/b. alatti kiállítás keretében mutatja be a felszabadulás óta a zsidóság produktívizálása terén végzett munkáját. A kiállításon számos kollektív ipari és mezőgazdasági munkaközösség vesz részt.

— Az „Áhírvász Réim“ Országos, Felebaráti Szeretet Egylet az Apponyi poliklinikán (Szövetség-utca) fekvő zsidó hitű betegek és lábadozó sorban levő ápoltak lelki szükségleteinek kielégítésére július hó 6-án péntek esti istentiszteletet rendezett a poliklinika tanács-termében, amelyen a hitszónoklatot dr. Berg József főrabbi, közközházi lelkész, az istentisztelet kántorális részét pedig *Abrahamsohn* Manó főkántor látta el. Az ünnepségen a klinika zsidóhitű ápolottjai jelentek meg, valamint az egyesület tisztikarának számos tagja *Vajna* József elnök vezetésével.

— Halálozás. A Pesti Izr. Hírközösg Vallásoktató Testülete fájdalommal jelenti, hogy szerdán kártársunk, *Vadas* Vilmos ny. hitoktató elhunyt. *Vadas* Vilmos négy évtizeden át igaz zsidó érzéssel és szakavatott lelkiismeretességgel nevelte a zsidó fiatalok ezreit. Utolsó utjára, mely július hó 3-án volt, a tanítványok szeretete, a kártársak megbecsülése és tisztelése kísérte.

Egyedül maradt fiatalasszony

Magyon megbecsülne olyan 50 körüli urat, aki anyagi előnyökre nem reflexál. „„Othon“ jelígre a kiadóba.

37 éves, állásban lévő iparos

feleségül venne

olyan hozzáillő zsidóleányt v. özvegyasszonyt, aki a kedvességével és jóslásával boldoggá tudna tenni. „Kellésben szebb az élet“ jelígre a kiadóba.

Egyedülmaradt, érettségizett, külföldön élt, vallásos, feltétlen korrekt, agilis, 46 ÉVES KERESKEDŐ

benősülne

vidéki nagykereskedésbe, vagy nyugaton letelepedne. „Nemeslelkű 33-ig“ jelígre a kiadóba.

Tengerentúli bentarát lehetőséggel és ott nyugodt, uri megállhatással rendelkezem.

Elvennem,

csak, kimondottan uri család jövevény, intelligens, csinos leányt. 24 éves. Lehetőleg fényképes leveleket kérek. „Szeretet“ jelígre a kiadóba.

Schulz Jenő cég

Órád-Ékszerész (Órajavító)

VII. Wenzelényi-u. 6. a régi házban

Gergely Miklós

aranyművés és ékszerész

TÉTEL

ELADÁS

A Nőse Hamzsracht a kánuikulai melegre való tekintettel heti összejöveteleit három hétre felfüggesztette.

A szokásos heti értesítőben küldjük el tagjainknak a heti szidra magyarázatát és így szellemben továbbra is együtt maradunk.

Chawerini szeretettel
A Nőse Hamzsracht

A VAC hírei

TORNA
Sárkány 3-ik lett a MOTESZ-MUNKÁS Pótkolai viadalon.

A legjobb magyar tornászok részvételével rendezett versenyen Sárkány 3-ik lett, Sárkány a verseny végéig 2-ik volt. Az előző versenyszámban, műszabványkorlatban csak arany pontot kaptak, hogy 2-ik na lehessen. Ittába, a pontozók nem hagyják magukat befolyásolni!

KOSARLABDA

ITC-VAC 41:27.

Az erősen tartalékos VAC fájdalmas vereséget szenvedett és így kiesett a további küzdelmekből.

FUTBALL

A régióta harzóds válságot érekszik eltüntetni a vezetőség. Cél a régi, megbízható játékosok mellett újakat szerződtetni és komoly, lelkiismeretes, odzéro bizni a csapat vezetését. Valószínű, hogy a régi VAC egykori válogatott cselere, aki Palesztinát is megjárta, fogja átvenni az edzésekot. Reméljük, hogy futballban is feltámad a régi VAC.

Egyedülálló özvegyasszony,

kinek 2000 dollár értékű díszmű és rövidúruja van, megismerkedne olyan jóslóval, 50-55 éves, minden káros szenvedélyből mentes iparos vagy kereskedővel, kinek üzletét megnevelhetnénk. Lehet vidéki is, az esetben az árut eladnám. „Jó érzésű“ jelígre a kiadóba.

40 ÉVES, gyárüzemmel rendelkező vidéki ur nőül venne

csinos, szép, hozzáillő, szorgalmas urinőt. Lehetőleg szőke. Keeskeméi, Tufar-sor 7. az. Kics József levelelvel.

Házasság céljából

ismereteket kötnék 18-22 éves, csinos urileánnyal, fényképpel ellátott válogatott kórnék: „Intelligens“ jelígre a kiadóba.

Szokmóval rendelkező, csinos, intelligens, szombattartó sógornóm részére fuomlekü, intelligens, 40-es

férjet keresek

„Kivándorolnék“ jelígre a kiadóba.

25 éves, magas, elsőrendű iparral rendelkező, állásban lévő FIATALEMBER

benősülne

„Önálló szeretnék lenni“ jelígre a kiadóba.

Uziettel, főbérleti lakással rendelkező, 40 éves, házias, csinosnak mondott ÖZVEGYASSZONY

férjhez menne

hozzállító kereskedő v. iparoshoz, aki 1 1/2 éves kisléányomnak édesapja, nekem pedig megértő öletársam tudna lenni. Csak komoly jelentkezők írjanak. „50 évesig“ jel. a kiadóba.

Magas, jómájjelenségű, 39 éves, volt önmű kereskedő, jelenleg IPARI SZAKMUNKÁS

benősülne

UZEMBE vagy UZLETBE „Ujpest“ jelígre a kiadóba.

IGAZI FELESÉGNEK VALÓ, csinos urinő, lakással, jövedelemmel

férjhez menne

50 körüli urimberhez. Lehet vidéki is. „Talan megtalálom“ jelígre a kiadóba.

Férjhez menne

deportációból hazajött, 27 ÉVES ÖZVEGY, kivándorlási lehetőség előnyben. „Kis tökélem van“ jelígre a kiadóba.

Férjhez menne

KÖZÉPKORU URINŐ jobb iparoshoz

45-50-ig „Lakásom van“ jelígre a kiadóba.

28 ÉVES, csinos fiatalasszony, ki a szabóságban járta, társaság hiányában ezuton keresi rendes társalombor ismeretességét

házasság céljából

„Szabónő“ jelígre a kiadóba.

MEGISMERKEDNÉK

házasság céljából

40-45 év körüli, csinos, önálló üzlettel bíró nővel, aki jószágával és szeretetével feleltetné a mulat. Leveleket „Benősülés“ jelígre a kiadóba.

Csinos, 48 éves, házias, egyedülálló ÖZVEGYASSZONY, főbérleti lakással, keres olyan hozzáillő

élettársat

akinek életét boldoggá tudna tenni. „Csak komoly jelentkezők írjanak“ jelígre a kiadóba.

Zsidó intézmény egyedülmaradt 60 év körüli TISZTVISELŐJE megismerkedne

házasság céljából

40-45 év körüli, csinos, házias, intelligens urilasszonnyal. Leveleket „Boldogság“ jelígre a kiadóba.

20 ÉVES URILEÁNY, társaság hiányában ezuton keres hozzáillő urifut

házasság céljából

Hozzáértőzöm Amerikában élnék, kilátási lehetőség van. „Szabadonhegyi talákozás“ jelígre a kiadóba.

Két önálló VARRÓNÓ, csinosnak mondott, 35 és 40 éves leány

férjhez menne

jobb iparoshoz vagy kereskedőhöz. Szép lakás van. „Csak komolyan“ jelígre a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Július 11, esütörtök: Támus 12, péntek: 13, szombat: 14, vasárnap: 15, hétfő: 16, kedd: 17 (büjtnap), szerda: 18, esütörtök: 19.

Szombaton, július 13-án heti szidra: Bólok, hátfóra: Michm V, 6-VI, 8.

IMAIODOK:

Imaházak	Vénatok		Szombat		Hétköznap	
	este	reggel	d. e.	d. n.	este	reggel
Dobány	1/8	7 1/2	10 1/2	9 30	7 1/2	8 1/2
Rumbach	8	7 10	10 30	9 30	7 1/2	8 1/2
Bethlen	1/8	7 10	7 30	7 30	7 30	8 30
Csáky	1/8	7 10	7 30	7 30	7 30	8 30
Dózsa	1/8	7 10	7 30	7 30	7 30	8 30
Nagyfuv.	1/8	8	7 30	7 30	7 30	8 30
Páva	1/8	9	7 30	7 30	7 30	8 30
Zugló	1/8	7 10	7 30	7 30	7 30	8 30
Fiuarvah.	1/8	7 10	7 30	7 30	7 30	8 30
Leányár.	1/8	7 10	7 30	7 30	7 30	8 30

Péntekesti gyertyagyújtás: 8 óra 25 perckor.

Budai istentiszteletek: Ujlaki templomban (III., Zsigmond-u. 49.) és Lágymányoson (XI., Bocskay-ut 37.) péntek este 7 órakor, szombat d. e. 1/2 11 órakor, a pasarléti imaházban (Torockó-ut 6/b.) péntek este 7 órakor, szombat reggel 8 órakor, Fő-utca 12. szám alatti péntek este 7 órakor.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünn. este 7 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

30 ÉVES, nem szegény, intelligens ÖZVEGY

igaz felesége

lelke vallásos, intelligens férfinék. Egy gyermek nem akadt. „Gyermekszertető“ jelígre a kiadóba.

Hozominnyal és berendezéssel

férjhez adnám

Eljeren, csinos, szőke leány huzommat, 36-42 éves önálló kereskedő vagy leteleit urimberhez. „Ujra szép az élet“ jelígre a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felölös szerkesztő és felelős kiadó: ROOZ REZSŐ

Előfizetés 1 óra 200 ezer adóp.

Postalankérpénzfári eszközszám számú: 26.200. (Magyarországi Izraeliták Országos Irodája.)

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai mintézet Rt. Körforgógépén. Fel. nyomdavezető: Margittay Antal.